

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо
про
Україну!

Рік 123, ЧИСЛО 21, П'ЯТНИЦЯ, 20 ТРАВНЯ 2016 РОКУ

1893

Vol. 123, No. 21, FRIDAY, MAY 20, 2016

\$2.00

ПРОВІДНА ТЕМА ДНЯ

А так хочеться вірити, так хочеться хвалити...

Петро Часто

День тепер годі прожити, щоб не почути чи не прочитати критики й осуду на адресу української влади. Незалежні політичні оглядачі й експерти, яких суспільство поважає за принципову проукраїнську позицію і об'єктивність оцінок, як от Костянтин Матвієнко, Сергій Дацюк, Юрій Романенко, Віктор Небоженко, Сергій Гайдай, Сергій Грабовський, Сергій Рахманін, Тарас Возняк, Михайло Басараб, Валерій Пекар, Петро Олещук, Валентин Бушанський, Геннадій Друзенко, – остерігають, що життєствердна енергія, якою Україну надихнула Революція Гідності, катастрофічно марнується. І що цим неодмінно скористається контрреволюція. Подібним чином сприймають сьогодишню українську дійсність ті п'ятидесяті тисяч молодих депутатів Верховної Ради, котрих стара і все ще не змінена, корумпована і забріхана, державна машина не перемолола і не проковтнула.

Соціологія кінця квітня: 78 відс. громадян вважають, що Україна рухається в неправильному напрямі. Промосковський „Опозиційний блок“ дуже хоче цим скористатися, щоб за першої ж нагоди повернути Україну в неправильному напрямі на всі 100 відс.

Де корінь лиха? Всі це знають: у старій системі. Тисячі разів це повторюють, а ситуація не змінюється. І в уяві та система постає, як щось фатальне, надлюдське, на що нема ніякої ради. „Маючи протягом 25 років п'ять дуже різних президентів і 17 прем'єрів, спостерігаємо одну й ту ж тенденцію – дальше зростання корупції“, – констатує колишній керівник Президентської адміністрації (за Віктора Ющенка) Олег Рибачук.

З усією очевидністю – Петро Порошенко не поступається інтелектом перед жодним зі своїх попередників, а в чомусь дуже важливого, ймовірно, переважає їх усіх – у знанні зовнішнього світу, в розумінні його, у вмінні розмовляти з ним. Це великий талант для державного діяча, але це лише одна з двох важливих граней внутрішньої цілісної особистості провідника. Друга грань – і так воно є в переважній більшості країн – знання свого народу, відчуження його серцем. Цього в П. Порошенка не бачимо – не бачимо принаймні в такій мірі, щоб можна було назвати його сином українського народу, духовним сином, а не лише тимчасовим політичним очільником.

Два роки – і ні кроку вперед у розслідуванні злочинів на Евроймайдані. Ні кроку вперед – у розслідуванні трагедій під Іловайськом і в Дебальцеві. Два роки – і ні кроку вперед у практичній боротьбі з корупцією. Два роки – і ні кроку в реформуванні судів, прокуратури, банкової галузі, оборонної. Два роки безуспішного добору провідних кадрів – добору за принципом особистої відданості, а не за професійними і моральними критеріями.

Два роки війни Росії проти України, і чомусь

(Закінчення на стор. 14)

Джамала виграла конкурс „Евробачення 2016“

Українська співачка Джамала на конкурсі „Евробачення 2016“. (Фото: BBC)

СТОКГОЛЬМ. – Українська співачка Джамала 14 травня виграла конкурс „Евробачення 2016“, який відбувся у Стокгольмі.

Вона набрала 534 точки – 211 голосів журі та 323 голосів від глядачів. Друге місце здобула співачка з Австралії Деймі Ім (511 точок), третє – Сергій Лазарев з Росії (491 точка).

Україна перемагає на Евробаченні вдруге. У 2004 році конкурс виграла Руслана із піснею „Дикі танці“.

Наступного року конкурс „Евробачення“ відбудеться в Україні. Джамалу привітав з перемогою Президент України Петро Порошенко і присвоїв їй звання Народної артист-

ки України.

Джамала є першою кримською татаркою, яка коли-небудь виступала на Евробаченні за всю його історію. Її пісня „1944“ присвячена сталінській депортації кримських татар. Джамала присвятила цю пісню своїй бабусі Назилкан, котра зі своїми п'ятьма дітьми була серед чверті мільйона татарів, яких повантажили в потяги „як худобу“.

„Мені треба звільнити їхні душі. Бо вони ніколи вже не повернуться в Україну“, – сказала Джамала.

Пісня викликала великий резонанс і довкола неї велися суперечки. Сама Джамала сказала, що це пісня пам'яті.

Отримуючи свою нагороду, Джамала подякувала Європі за їхні

голоси і сказала: „Я дуже хочу миру та любови для кожного“. Сусана Джамаладінова, більш відома як Джамала, народилась у місті Ош в Киргизстані у родині Аліма Джамаладінова та Галини Тумасової. Виростала вона в родині музикантів – мати працювала викладачем у музичній школі, а батько – диригент за освітою.

За свою творчу кар'єру Джамала записала та випустила три студійні, один концертний та два міні-альбоми, до яких увійшли пісні англійською, українською, російською та кримськотатарською мовами, знялась у двох фільмах, здобула ряд нагород у конкурсах. (BBC)

У Києві виявили підвалини палацу князя Володимира

КИЇВ. – Під час ремонту сходів біля Десятинної церкви (на розі вулиці Володимирської та Андріївського узвозу) розкопали частину палацу князя Володимира періоду Київської Русі. Археологи назвали знахідку сенсацією.

„Коли будівельники зняли підпірну стінку, щоб її укріпити, була знайдена і відкрита частина фундаменту південного палацу, побудованого наприкінці X ст. Він споруджувався одночасно з Десятинною церквою за князя Володимира“, – розповів 17 травня науковий співробітник Інституту археології Національної Академії Наук України Віталій Козюба.

За його словами, будівля, найімовірніше, була двоярусною і збудована з каменю. Її використовували, згодом, для прийняття гостей і проведення урочистих прийомів високого рівня, тому є велика ймовірність, що там неодноразово бував князь Володимир.

Підвалини палацу є найдавнішою кам'яною спорудою періоду Київської Русі у Східній Європі, яку можна побачити. Загальна площа палацу була близько 500 квадратних

метрів, довжина стін – 40 на 6 метрів. Будівельники також знайшли людські кістки – 15 окремих фрагментів. Археолог назвав це природним, оскільки довкола Десятинної церкви в XVII-XVIII ст. було величезне кладовище.

Зараз вирішується питання про можливість зробити фундамент музейним, але ще потрібні експертні висновки від археологів та інших фахівців.

„Українська правда“

Віталій Козюба біля руїн давнього палацу. (Фото: „Українська правда“)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Європарламент захищає татар Криму

КИЇВ. – 16 травня Міністерство закордонних справ України оприлюднило заяву, у якій привітало ухвалення Європейським Парламентом 12 травня резолюції щодо ситуації з дотриманням прав кримських татар на території тимчасово окупованої Росією Автономної Республіки Крим. У заяві зокрема сказано: „Важливо, що Європарламент рішуче засудив рішення російської окупаційної влади заборонити Меджліс кримськотатарського народу та вимагає його негайного скасування, вважаючи це рішення системним і цілеспрямованим переслідуванням кримських татар, політично вмотивованою дією, що спрямована на подальше залякування законних представників кримськотатарської громади. В Україні вдячні за підтримку Європарламентом ідеї застосувати санкції до осіб, причетних до заборони діяльності Меджлісу, а також за заклики до інституцій Євросоюзу надати фінансову підтримку діяльності Меджлісу“. (Міністерство закордонних справ)

■ Переселенці отримають допомогу

КИЇВ. – 16 травня Віце-прем'єр-міністр України Павло Розенко повідомив, що соціальні виплати відновлено для 80 тис. переселенців, які підтвердили своє проживання на території, підконтрольній українській владі. Три місяці тому Міністерство соціальної політики спільно з Пенсійним фондом та Службою безпеки України розпочало роботу щодо припинення виплат тим особам, які мають статус вимушеного переселенця, але фактично проживають на території, непідконтрольній українській владі, щоб не допустити перетікання грошей на окуповану територію, де вони послужили б тероризмові. За поновленням виплат звернулися близько 80 тис. осіб, які потрапили в списки СБУ. („День“)

■ Літак-велетень прибув до Австралії

ПЕРТ, Австралія. – 12 травня з празького летовища ім. Вацлава Гавела вилетів найбільший у світі транспортний літак Ан-225 „Мрія“ з обладнанням загальною масою 130 тонн на борту. На шляху до Австралії він виконав три технічні посадки в Туркменістані, Індії та Малайзії. На летовищі 15 травня за прибуттям літака спостерігало 15 тис. людей. Посол України в Австралії Микола Кулинич сказав: „Ця подія стала просто інформаційною бомбою у Австралії. Такого ентузіазму від австралійців і навіть від української громади я не очікував. Тому що це перша позитивна інформація про Україну на тлі всяких конфліктів, криз і негараздів. А тут вперше прилітає сюди найбільший у світі літак. Це перший комерційний рейс „Мрії“ до Австралії“. (BBC)

■ Москва знову збрехала

МОСКВА. – Телеведучий Першого телеканалу Росії Дмитро Кисельов під час випуску „Вістей тижня“ показав посвідчення начебто українського бійця Дивізії „Галичина“, в якому була надрукована цитата Гітлера німецькою мовою з грубими граматичними помилками. На це одразу звернули увагу користувачі соціальних мереж. 16 травня Д. Кисельов визнав, що побудував передачу на фальшивці, бо став жертвою підробки, але не став вибачатися за помилку і знову видав довгий монолог про те, що українці під час Другої світової війни воювали на боці Гітлера. („Українська правда“)

■ Білозір замінила Луценка

КИЇВ. – 13 травня Центральна виборча комісія визнала Оксану Білозір обраною народним депутатом України від партії „Блок Петра Порошенка“. Верховна Рада своєю постановою достроково припинила повноваження народного депутата України Юрія Луценка у зв'язку з особистою заявою про складення ним депутатських повноважень. 12 травня Президент Петро Порошенко підписав указ про призначення Ю. Білозір, 1957 року народження, освіта вища, голова громадської організації „Всеукраїнське об'єднання жінок-депутатів“. („Укрінформ“)

ТОЧКА ЗОРУ

Настав час для змін

Тарас Кузьо

Статті західних авторів про Україну все більше нагадують дежавю з 2007-2008 років. Все більше українців вважають, що країна рухається в неправильному напрямі. А західні уряди все частіше відчують втому від України, якою була сповнена друга половина президентського терміну Віктора Ющенка.

Президенти В. Ющенко і Петро Порошенко, які представляють так зване прагматичне і прихильне до олігархів крило прозахідних націонал-демократів, зрадили Помаранчеву Революцію та Євромайдан, відповідно. В. Ющенко не підтримував ідею імпичменту Леоніда Кучми за причетність до вбивства Георгія Гонгадзе, і 16 років по тому ми чекаємо, доки знайдуть організаторів цього злочину. Він ніколи не почувався зручно як опозиціонер чи революціонер і допоміг Вікторові Януковичеві прийти до влади 2010 року. П. Порошенко змінював партії впродовж усього політичного спектру. Почав з СДПУ(о) (Соціально-демократична партія (об'єднана), потім допоміг утворити Партію Регіонів, згодом перейшов до „Нашої України“, потім підтримав Арсенія Яценюка, коли той очолив „Фронт змін“, і зрештою, уклав союз з Віталієм Кличком. Пожертвувавши дві партії „Солідарність“ – одну для створення Партії Регіонів, а другу для „Нашої України“ – П. Порошенко зараз керує третьою партією „Солідарність“, хоч ніколи й не інвестував у партійне будівництво.

В. Ющенко і П. Порошенко діяли подібним чином у двох стратегічно важливих сферах.

Обидва не забезпечили притягнення до кримінальної відповідальності високопоставлених чиновників попередніх режимів. Обое призначили корумпованих генеральних прокурорів – Святослава Піскуна й Олександра Медведька за часів В. Ющенка, і Віталія Ярему та Віктора Шокіна за часів П. Порошенка. Бо, за радянськими традиціями, вважали, що прокуратура має захищати тих, хто при владі. Відсутність резонансних кримінальних справ за президентства П. Порошенка засвідчила, що представники влади, відповідальні за банкрутство українського бюджету, вбивство понад 100 майданівців, зраду України і причетність до анексії Криму, можуть лишитися непокарані.

Друга спільна риса В. Ющенка і П. Порошенка – в тому, що жоден з них не намагався змінити фундаментальні правила, відповідно до яких функціонує бізнес і політика в Україні. Аби досягти успіху, новообраний президент протягом перших кількох місяців свого перебування на посаді має змінити правила гри й переконати олігархів, що вони мають прийняти нові правила. Тому П. Порошенкові вже запізно ставати реформатором, який бореться з олігархами.

Чому Перу, Єгипет, Пакистан і Бразилія можуть застосувати імпичмент, висунути звинувачення й засудити власних політичних провідників, а Україна, яка нібито хоче інтегруватися в Європу, – ні?

Як може країна, що намагається стати частиною Європейського Союзу, мати так звані політичні еліти, які перебувають понад законом і не відповідають за свої вчинки?

У звіті „Freedom House“ окреслено основні риси української системи: головна проблема полягає в тому, що нові керівники України культивують правила, які протягом останніх 25 років були запроваджені в Росії та інших державах з клептократичними режимами. Олігархи висмоктують багатства з суспільства, смикаючи за необхідні нитки в судовій системі, політиці й виборчому процесі, засобах масової інформації та бізнесі. Правила гри пристосовано так, аби вони дозволяли грошам перетікати в кишені небагатьох обраних, які обирають державні компанії, приватний бізнес і донорські фонди чужоземних держав та міжнародних організацій. Усе це – „симптоми того, як політична система висмоктала з України ресурси і занурила країну в корупцію та безлад“.

Україна сьогодні нагадує колоніальну країну, в якій олігархи й корумповані чиновники експлуатують дешеву робочу силу та розміщують свої награвані статки й активи в європейських державах і офшорних територіях. За даними вашінг-

тонської організації „Global Financial Integrity“ кожного року з України в офшорні зони виводили близько 11.5 млрд. дол. Збереження колоніально-олігархічної економіки після двох антиолігархічних революцій призводить до відсутності зовнішніх інвестицій, слабкого економічного зростання і дуже високого рівня корупції в Україні. Скрутне фінансове становище України, спричинене масивним відтоком капіталу та величезною тіньовою економікою, змушувало офіційний Київ за 25 років української незалежності дев'ять разів звертатися до Міжнародного валютного фонду заради отримання кредитних програм підтримки.

Так звані прагматичні націонал-демократи мали дві нагоди втілити в життя народні революційні вимоги, однак провалили це завдання в обох випадках. Зовнішні інвестиції зростали лише в 2005-2007 роках, проте з того часу цей процес зупинився. Економіка України досі не повернулася до рівня 1989 року, коли в СРСР почалася рецесія. З 2004 року рівень корупції в Україні не впав і, за даними „Transparency International“, з усіх пострадянських держав лише три центральноазійські країни мають більше проблем з корупцією, ніж Україна. Жоден представник режимів Л. Кучми чи В. Януковича не потрапив до в'язниці за президенства В. Ющенка і П. Порошенка.

Напрута буде невід'ємною ознакою українського суспільства, доки Україна лишатиметься колонією для її олігархів, бо європейське і політично зріле громадянське суспільство, журналісти, та політичні сили протистоятимуть віртуальним політичним партіям і таким неорадянським інституціям, як Генеральна прокуратура, Служба безпеки та суди. Оприлюднення доказів корупції на високому рівні журналістами-розслідувачами, громадськими активістами і щирими європейськими політиками ніколи не приводить до кримінальних справ, оскільки дружні з олігархами „прагматики“ контролюють прокуратуру та СБУ. Поеднання широко відомих фактів корупції та безвідповідальності за них продукують вкрай напружену атмосферу, сприяє політичній нестабільності та кожного десятиліття призводить до революції (або контрреволюції, як це було 2010 року).

„Freedom House“ називає це „національною шизофренією“ України, в межах якої „не мобілізовані та професійні організації, а ЗМІ протистоять системі корупції, яку глибоко вбудовано в самий державний механізм“, що призводить до „серйозної нестабільності країни“. „Величезний і зростаючий розрив між вимогами суспільства і продуктами діяльності системи є головною причиною регулярних народних протестів“.

Що можна зробити в таких умовах?

Спершу добрі новини. Україна воює проти Росії, щоб звільнити себе від давньої колоніальної залежності, і суспільні настрої щодо історії, релігії, ідентичності та російських впливів суттєво змінюються. Якщо до Євромайдану невелика частина українців негативно ставилась до Росії, то сьогодні таку думку має переважна більшість населення. Визвольна боротьба України проти російського колоніального впливу й імперіалізму досягла успіху завдяки народному спротиву військових і добровольців, які билися та вмирали за власну українську землю. Ніхто не бився за свого президента.

Тепер погані новини. Всередині України й надалі лишається колонією олігархів, які захопили державу й керують нею заради власного збагачення. Деколонізація захопленої олігархами держави може початись лише коли при владі більше не перебуватимуть політичні сили, які підтримують колоніальне олігархічне правління державою.

Відповідно, для успішної деколонізації України необхідно, щоб до влади прийшли альтернативні політичні сили, які покладуть край захопленню держави олігархами, змінять політичні та бізнесові правила гри і зупинять відтік капіталу з тим, аби мільярди, які розміщені в західних державах і збагачують їх, повернулися в Україну й працювали на благо її громадян.

Єдиними політичними силами, що здатні звільнити Україну від колоніального олігархіч-

(Закінчення на стор. 3)

КОМЕНТАР

Західний фронт українофобії

Олесь Городецький

Днями у відомому американському виданні „Foreign Policy“ надруковано статтю колишнього чиновника Державного департаменту США Джоша Когена з голосним заголовком „Історик відбілює минуле України“.

Незважаючи на те, що ця публікація з'явилася в американському виданні і претендує на якусь історичну аналіз, за своєю суттю та змістом вона є пропагандистською й дуже сильно перегукується з радянською „історичною наукою“ та новітньою кремлівською українофобією. Одне лиш подання, як нібито факту, твердження, що члени ОУН і УПА під час Другої світової війни вбили десятки тисяч євреїв та близько 100 тисяч поляків, впевнено конкурує за перше місце за абсурдністю та фальшивістю з історією про „розп'ятого хлопчика“ на Донбасі.

Ця стаття є ніщо інше, як неприкрита інформаційна атака американського політтехнолога як на Володимира В'ятровича, директора Українського інституту національної пам'яті (УІНП), так і на політику відновлення історичної правди в Україні.

Велика частина статті присвячена біографії В. В'ятровича, його життєвому шляхові. Не говорячи про науковий аспект професійного розвитку історика В. В'ятровича, автор статті тенденційно намагається прив'язати його постать до політичних змін в Україні, применшуючи таким чином професійну сторону. Читачів намагаються переконати, що до керівництва інституту, прийшов „ревізійніст та відбілювач історії“, лякають поверненням цензури в історичних дослідженнях. Груба та недолуга демонізація особи директора інституту має далекоглядні наміри. Адже в будь-якій галузі багато що залежить від керівника. Безпеляційно та голослівно звинувачуючи директора інституту у важких гріхах, автор намагається чинити тиск на всю установу, переконуючи читачів у небезпеці сучасної української політики у сфері історичної пам'яті, використовуючи при цьому добре відомий ще з біблійних часів принцип: „Ударю пастиря, і розбіжиться стадо“.

З історичної точки зору стаття Дж. Когена, який сам не є фахівцем з історії, не має ніякої цінності, оскільки цитує сумнівні „докази“ лише однієї групи істориків, які завжди мали тенденційний підхід у висвітленні історії українських визвольних змагань, тавруючи українських націоналістів як антисемітів, вбивць та нацистських посіпак. До них, безумовно, належать цитовані у статті історики Іван Химка, Джаред МекБрайд, Джефрі Бурдз та пропагандист-аматор Марко Царинник. Ці дослідники, а радше, псевдо-дослідники, могли десятиліттями вибудовувати свою гіпотезу про „українців-злочинців“ завдяки тому, що архіви в СРСР були закриті і єдиними доступними джерелами були видані, під контролею КГБ, книги радянської доби, або ж політично-мотивовані виступи окремих громадських організацій, інституцій чи діячів.

Зараз, коли завдяки титанічній праці УІНП та його директора В. В'ятровича архіви КГБ та інших органів влади відкрилися і спростовують вже усталені пропагандистські міти, ці особи не знайшли кращого виходу, як звинуватити В. В'ятровича у цензурі та героїзації ОУН і УПА. Скандал! Як же так?! Українці, виявляється, герої? Такого не може бути! Фальсифікація! Відбілювання історії! Напад, як відомо, найкраща форма захисту. А якщо цей напад зробити ще й зі шпальт відомого американського журналу – ефект збільшується в рази! Використовуючи авторитет видання, автор не особливо переймається достовірністю фактів, видає за факти відверту

брехню. А що? Американці до української історії далекі, а обурення українців знову буде подане як „галас ультра-націоналістів“.

Автор статті є настільки невігласом в українській історії та сучасності, що в тексті можна спростовувати практично кожне речення. Але за браком часу, зупинимось на найбільш абсурдних.

Звинувачуючи ОУН у вбивстві 5,000 євреїв під час „Львівського погрому“ 1941 року, Дж. Коген суперечить не лише здоровому глузду, а й своєму головному джерелу у цій темі – Іванові Химці, котрий, намагаючись звинуватити ОУН у „співпраці з німцями в антиєврейських заходах“, чітко пише, що „саме німці вишикували і стріляли в євреїв – і під час, і після погрому“, уточнюючи, що „можливо, найбільша відповідальність за організацію погрому і страти єврейських чоловіків лежить не на Вермахті, а на СС, включно з самим Гайдрихом“. До речі, ґрунтовно спростував гіпотезу І. Химки Сергій Рябенко на шпальтах „Історичної правди“.

Окремої уваги заслуговує звинувачення у цензурі на адресу УІНП від Дж. Бурдз, який, говорячи про відмінності даних у книзі „колег В'ятровича“ з наявними у нього копіями документів, називає кількість сторінок у книжці, але не може вказати ні автора, ні назви самого друкованого видання, а тим більше конкретного документу, котрий, на його думку, був сфальсифікований. Одні голослівні звинувачення, без жодних доказів.

Щодо роботи в архівах, то про цензуру чи перешкоджання в дослідницькій праці не заявив жоден український історик! Але про це світові впевнено розповідає політтехнолог Дж. Коген, який жодного разу в українських архівах не працював, посилаючись на поета-аматора М. Царинника, який не надає жодного доказу на підтвердження своїх слів! І це видається за чисту монету, дискредитуючи Україну. Те ж саме можна сказати про „можливі фальсифікації“ документів. Хтось може навести хоча б один документальний доказ фальсифікації? Ні. Але автор про це пише. Люди, як правило, в історичні колізії глибоко не вникають, і стереотипи та відверті наклепи, надруковані в авторитетних виданнях, автоматично стають „правдою“.

У час, коли Україна веде війну з Росією, поява таких відверто наклепницьких публікацій в авторитетних західних виданнях є тривожним сигналом. В українців, у черговий раз, хочуть забрати право на правду, на власну історію, на власних героїв. І ці намагання йдуть не лише з Москви, але й від, здавалося б, прихильного до нас Заходу. Українців хочуть загнати у створене для нас іншими ґетто для невдах, коляборантів, антисемітів, різунів. Тому мусимо реагувати. Тактично і стратегічно. Лист з протестом Посла України в США до редакції „Foreign Policy“ мав би стати першою акцією із серії тактичних дій. А стратегічно – український уряд мав би, як мінімум, подвоїти фінансування УІНП та представити В. В'ятровича до державної нагороди. Адже реформи в галузі декомунізації та відновлення історичної пам'яті, які започаткував та втілює в життя В. В'ятрович разом з командою фахівців, можливо, є єдиними реальними та ефективними реформами постмайданної влади. І стаття Дж. Когена, за великим рахунком, лише підтверджує це.

Радіо Свобода, 5 травня

Олесь Городецький – громадський активіст, координатор оргкомітету „Евромайдан Рим“, голова Християнського товариства українців в Італії.

Для того, щоб голос українського народу почувли і надії двох революцій справдилися, українцям слід використати успішні методи власної визвольної боротьби проти „руського міра“ Володимира Путіна для звільнення незалежної України від олігархічного колоніального правління, яке президенти В. Ющенко і П. Порошенко намагалися зберегти.

„Газета по-українськи“, 11 травня

Тарас Кузьо – науковий співробітник Канадського Інституту Українських Студій.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Київ розірвав побратимство

КИЇВ. – 14 травня Київська міська рада повідомила: „Київ розриває в односторонньому порядку всі раніше підписані договори про побратимство, партнерство і співробітництво з Москвою“. Таке рішення Київська міська рада прийняла в зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, анексією Криму і окупацією частини територій Донецької та Луганської областей. („Укрінформ“)

■ Присвоїв гроші пораненого

КИЇВ. – 13 травня у Києві затримано директора благодійного фонду, який привласнив понад 200 тис. грн., зібраних на лікування пораненого бійця. 41-річний киянин, який очолював благодійний фонд, разом з невстановленою слідством особою привласнив гроші жінки, яка розмістила оголошення про збір пожертвуваль на лікування свого сина, який в 2014 році на війні отримав важке вогнепальне поранення. Пошук співучасника триває. (УНІАН)

■ У Раді побилися за мову

КИЇВ. – 13 травня народні депутати влаштували бійку біля трибуни Верховної Ради. Під час виступу депутата „Опозиційного блоку“ Олександра Вілкула до трибуни підійшов представник фракції „Народний фронт“ Юрій Тимошенко і зажадав припинити виступ російською мовою. О. Вілкул відповів, що має право спілкуватись „хоч польською, хоч венгерською“. До трибуни підійшли кілька депутатів, сталася сутичка. Перший заступник голови Верховної Ради Ірина Герашенко закликала припинити безлад, а коли „депутати почали тягати одне одного за барки“, змушена була закрити ранкову сесію достроково. („Українська правда“)

■ Вкрали з банку мільйони

ОДЕСА. – 13 травня в Одеській області викрили міжрегіональну злочинну групу з 11 осіб, яка у шахрайський спосіб заволоділа значними фондами комерційного банку. До групи входили жителі Одеської, Вінницької, Дніпропетровської області, окупованих територій Донецької та Луганської областей, а також громадяни однієї з сусідніх держав. За попередньою змовою, використовуючи електронно-обчислювальну техніку, вони заволоділи грошовими фондами одного з комерційних банків України. Зловмисники діяли за такою схемою: один з них отримував персональні коди, що надавалися банком для проведення одноразової безкарткової операції для зняття грошових коштів з банкомату, та передавав їх решті, які, у свою чергу, одночасно вводили отриману інформацію у п'ять-шість банкоматах фінансової установи. Таким чином вони привласнили понад 3 млн. грн. („Укрінформ“)

■ Шахраї полюють за персоналіями

КИЇВ. – Українське державне підприємство поштового зв'язку „Укрпошта“ 16 травня попередило громадян про випадки шахрайства з використанням назви підприємства та елементів корпоративного стилю. В Інтернеті та у друкованих виданнях з'явилася велика кількість оголошень, у яких пропонують працю зі склеювання конвертів і намагаються збирати персональні дані та реквізити банківських карт під видом неофіційного дистанційного працевлаштування. „Укрпошта“ підкреслює, що не має відношення до подібного роду оголошень та попросила громадян по можливості повідомляти про них правоохоронні органи, а також телефонувати на гарячу лінію підприємства. (УНІАН)

■ Вкрали першу друковану книгу

КИЇВ. – Стародрук „Апостол“ Івана Федорова, надрукований в 1574 році, зник 10 травня з відділу стародруків та рідкісних видань Національної бібліотеки України ім. Володимира Вернадського. „Апостол“ має велику наукову й історичну цінність, є першою друкованою книгою в Україні. Книга містить церковнослов'янський переклад „Діянь і послань апостольських“. За цим фактом відкрите кримінальне провадження. (УНІАН)

Настав час для змін

(Закінчення зі стор. 2)

ного правління, є „Самопоміч“, „Батьківщина“, нова політична сила на чолі з Михайлом Саакашвілі та можливий союз „Демократичного альянсу“ і „Сили людей“. Якщо їх оберуть до парламенту, вони зможуть створити коаліцію на платформі деколонізації та деолігархізації, до якої „Блок Петра Порошенка“ та „Опозиційний блок“ перебуватимуть в опозиції.

АМЕРИКА І СВІТ

■ Глядачів довелося евакуювати

МАНЧЕСТЕР. — Підозрілий пакунок спричинив 15 травня евакуацію глядачів з футбольного стадіону команди „Манчестер Юнайтед“ 15 травня, за 20 хвилин перед початком змагань останнього дня весняного сезону англійської Прем'єр-ліги. Стадіон має 75 тис. місць. Спеціальний відділ поліції для ліквідації бомб встановив, що це був тільки навчальний пристрій, якого випадково залишила приватна компанія, яка переводила навчання. Відкриті змагання відбулися 17 травня. („Reuters“)

■ Канцлер Австрії зрезигнував

ВІДЕНЬ. — Канцлер Австрії Вернер Файман зрезигнував 10 травня. Він вказав на брак підтримки в своїй партії у намаганнях розв'язати кризу з мігрантами в країні. Минулого місяця його Соціал-демократична партія прогала в першій турі президентських виборів. В. Файман був Канцлером від 2008 року. Це робило його другим — після Канцлера Німеччини Ангели Меркель — національним провідником в Європейському Союзі, який найдовше служив на своєму пості. („The Washington Post“)

■ Китай скритикував звіт США

ПЕКИН. — Міністерство оборони Китаю 15 травня скритикувало звіт Департаменту оборони США, кажучи, що звіт „перебільшує“ так звану військову небезпеку Китаю. Комуністичний Китай висловив своє „сильне незадоволення та тверду опозицію“ до звіту Пентагону, який був даний Конгресові США 13 травня. Звіт описує заходи Китаю в Південно-китайському морі, де Китай збудував та озброїв штучні острови на міжнародних водах, щоби мати контроль над торговельним шляхом. („Associated Press“)

■ Два футбольні клуби покарані

ЛОНДОН. — Англійська футбольна асоціація 16 травня гостро покарала два лондонські клуби за те, що не контролювали своїх гравців. Під час змагань 2 травня, які закінчилися вислідом 2:2, двічі виникли гострі конфлікти на площі, а відтак фізичні бійки між багатьма змагунами відразу після останнього свистка. „Челсея“ заплатить 540 тис. дол. кари, а „Тотенгам“ — 325 тис. дол. („The Philadelphia Inquirer“)

■ Гиларі Клінтон має перевагу

НЮ-ЙОРК. — Опитування, проведені Агенцією новин Ен-Бі-Сі впродовж другого тижня травня серед американців щодо можливої президентської кандидатури Гиларі Клінтон проти Дональда Трампа вказують, що 48 відс. виборців підтримують Г. Клінтон, а 45 відс. голосували б за Д. Трампа. Г. Клінтон користується підтримкою 84 відс. афроамериканців та 65 відс. латиноамериканців. Постає ключове питання: як голосуватимуть незалежні виборці? Згідно з опитуваннями, від 44 до 36 відс. їх підтримують Д. Трампа. (NBC)

■ НАТО готується до оборони

ЩЕЦІН, Польща. — Новий військовий відділ „швидкого реагування“ не зможе бути розміщений в східній Європі, якби дійшло до війни з Росією. Відділ з 5,000 вояків був би занадто вразливий під час стадії свого розташування в Польщі чи Прибалтиці, сказали газеті „Файненшл Таймс“ два старші генерали НАТО. Рішення Росії драматично збільшити свої війська в Калінінграді та її поважні військові сили на кордонах означає, що запланований відділ НАТО був би швидко спустошений, якщо б спробував розміститися на схід від Німеччини, заявили генерали 15 травня. На вершинній зустрічі в липні у Варшаві, міністри альянсу оголосять серію заходів для практичної оборони територій своїх країн. Один з них — це буде розташування чотирьох батальйонів НАТО у трьох країнах Прибалтики та Польщі. Це буде „абсолютний мінімум“, сказав один старший польський дипломат. Керівники НАТО турбуються, що Росія спочатку вести ме „гібридну“ війну, так як це робить в Україні, а відтак вибухне відкритий воєнний конфлікт. („Financial Times“)

ТРИВОЖНИЙ СИГНАЛ

Русифікація України триває

Чому після Революції Гідності мовна ситуація в Україні погіршилась? Чому триває і навіть посилюється русифікація? Чому українська мова витісняється навіть з діяльності уряду? і Що треба зробити, щоб змінити ситуацію, припинити цю згубну тенденцію? Ці запитання були темою розмови кореспондентки Радіо Свобода Аліни Швидко з мовознавцем, викладачем Колумбійського університету Юрієм Шевчуком. Нижче подаємо, у дещо скороченому вигляді, його відповіді.

Слід говорити про гегемонію російськомовної меншини у всіх галузях суспільного та інформаційного простору над всіма іншими мовами, в тому числі й над мовою української більшості. Після Майдану ця гегемонія відчутно швидко і катастрофічно зростає. Чому це відбувається?

Тому що, по-перше, уряд не представляє українську тотожність. Він представляє олігархат та його систему цінностей. Відомо, що олігархат виріс з колишньої „советської“ еліти, користуючись перевагами і доступом до ресурсів. По-друге, відбувається повне опанування українського інформаційного простору агентами впливу російської культури. Третє — поділеність самої української мовної більшості, частина якої через цілу низку обставин вимушена колабораціювати з олігархатом для того, щоб мати кар'єру.

Інший чинник — вживлення в українську свідомість нової ідеології патріотизму, коли можна бути патріотом лише географічно, водночас відкидаючи цілу систему українських цінностей, в тому числі й мову, культуру, звичаї. Відбувається дуже спритна підміна понять — коли жертвність людей, які розмовляють російською мовою, використовують для виправдання українофобії та для політики асиміляції. У цьому я бачу велику проблему. Самі заклики підтримувати українську мову сприймаються як зазіхання на права російськомовних. На тих, хто виступає за підтримку української мови, проєктують абсолютно невласні їм „чорносотенні“ орієнтації. Але коли ми говоримо про підтримку української мови, то йдеться, насамперед, про відновлення справедливості у представленості кожної мовно-культурної спільноти в українському політикумі.

Є ціла низка ненасильницьких методів у вирівнюванні цієї ситуації — це масивна підтримка українського культурного продукту. Треба зробити його конкурентним й покласти край олігополії на ринку — домовленості між олігархами й монополістами, які не пускають нічого українського на куль-

турний чи інформаційний ринок. Зрештою, відкрити цей ринок й зробити його справжнім.

Уможливити чесну конкуренцію, застосовувати досвід інших країн, які в певний момент своєї історії опинилися в подібній ситуації — я маю на увазі програми підтримки дискримінованих мов. Коли обмежується вплив і неприродно роздута сфера впливу гегемонної колоніальної мови й, натомість, вирівнюється й підтримується асимільована мова. За допомогою різних обов'язкових квот, які практикуються в найдемократичніших державах.

Крім того, є ціла низка обмежувальних кроків. Тому що кожна держава базується на певних методах насильства. Не фізичного, а наприклад, такого, яке пов'язане зі створенням переважних умов для однієї мови, і складніших — для іншої.

Російська присутність завжди тягнула за собою не лише присутність ідейну та культурну, але й присутність економічну, політичну та військову. Це завжди була частина російської агресії. Тому не треба боятися вдаватися до заборон, якщо ці заборони є виправданими рацією збереження української ідентичності.

Хотів би звернути увагу на надзвичайно привабливий ізраїльський приклад того, як треба вести мовну політику й будувати державу. Вони постійно перебувають у подібній ситуації — у ворожому оточенні. Тим не менше, це надзвичайна горда і з гострим відчуттям власної тотожності, власної місії та історії країна, яка змогла з мови сакральної, мови святих книг зробити живу, функціонуючу мову.

Вони так само, як українці, мають величезну й дуже пихату російськомовну меншину, яка дивиться на них з погордою (я знаю це від своїх ізраїльських студентів, вони мені розповідали про це й інколи писали в дипломних працях). На мою думку, ізраїльський досвід є фантастично цікавим і продуктивним для нас.

Радіо Свобода, 11 травня

Картини повернуть в Італію

Сергій Горіцвіт

ОДЕСА. — Працівники прикордонної служби військової прокуратури провели успішну операцію з виявлення 17 цінних картин, викрадених 11 листопада 2015 року з міського музею в італійській Вероні. В крадіжці були задіяні брати, один з яких був охоронцем музею.

Злочинці виконували замовлення одного з приватних колекціонерів в Чечні, Росія. Тоді музей втрапив твори Якобо Робусті, більш відомого як Тінторето, Пітера-Пауля Рубенса, Пізанелло, Андреа Мантені, Якобо Белліні, Джованні-Франческо Карото, Ганса де Йода і Джованні Беніні.

Президент Петро Порошенко оглядає італійські картини. (Прес-служба Президента України)

ДОЛЯ РЕФОРМ

Майданно-олігархічний Генпрокурор

Іван Фаріон

Історія української влади має властивість повторюватися у найнеймовірніших викрутках. У лютому 2012 року політика Юрія Луценка за „ініціативою” Генеральної прокуратури Печерський райсуд Києва засудив до чотирьох років позбавлення волі „з конфіскацією майна, з позбавленням права обіймати посади, які пов’язані з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських обов’язків, на строк до трьох років”. На додаток, позбавив його 1-го рангу державного службовця. А в середині травня 2016 року той же Ю. Луценко посів крісло Генерального прокурора України, став однією з найвищих посадових осіб держави. Ну, чим не сюжет для детективно-фантастичного чтива, яке так любить Ю. Луценко?!

Важливий крок до нового кар’єрного злету „помаранчевого термінатора” зробила у четвер, 12 травня, Верховна Рада. 258 голосами „за” парламентом (під крики „Ганьба!”) ухвалив закон ч. 4645, який у вітчизняному політикумі іронічно охрестили „законом під Луценка”. За словами авторів цього документу, закон покликаний кардинально реформувати прогнилу прокурорську систему, яку вважають гальмом у боротьбі з корупцією.

А на думку опонентів, згаданий закон не має нічого спільного з правом – бо написаний під конкретну особу, ухвалений з грубими порушеннями, у ньому більше політики, ніж юриспруденції. Для його проштовхування було витрачено титанічні зусилля, виявлено небачену оперативність. Щоб забезпечити потрібну кількість голосів, апаратники зацікавленого відомства SMS-ками скликали у Київ нардепів, які відпочивали на заморських курортах. А Президент Петро Порошенко (при передбаченому терміні 15 днів) підписав закон у бліц-режимі – менш як через дві години після його ухвалення. Як тут не пригадати, що інші закони П. Порошенко не підписував, бувало, по 40-50 днів.

А потім були інші дива – щоб прискорити призначення Ю. Луценка, у 12 травня випустили спеціальний номер газети „Голос України”, де надрукували „закон під Луценка”. А в будинку Генеральної прокуратури завчасно виготовили табличку на двері кабінету майбутнього Генпрокурора.

Цікаво, що коаліція, найбільшу фракцію в якій дотепер очолював Ю. Луценко, за закон „під нього” дала лише 206 голосів. У рідній фракції „Блок Петра Порошенка” проти преференцій для свого керманіча виступило п’ятеро депутатів, ще двоє – утрималися. Решту 52 голоси команда Ю. Луценка нашкодила за рахунок „чужих” фракцій, у тому числі завдяки карткам осіб, з якими Ю. Луценко колись не захотів би „сісти на одному гектарі”. Серед тих,

хто підтримав скандальний закон, – одіозні Михайло Папійєв, Олесь Довгий, Віталій Хомутинник, Олександр Герєга, Андрій Деркач, Ігор Шкіря, проолігархічні депутати, яких зараховують до групи Ігоря Коломойського.

Прихильники Ю. Луценка закон ч. 4645 подають як новаторський. На їхню думку, передбачена ним реформа дозволить створити у ГПУ генеральну інспекцію, яка очистить цей орган від корупції. А ще – відкриє дорогу у це відомство іншим (незаплямованим) фахівцям у галузі права, які не мають досвіду роботи у прокуратурі, але є порядними людьми. Крім того, активізує розслідування „заморожених” справ щодо Майдану. Новий закон відкладає на рік „прокурорське самоврядування” і вводить його з 15 квітня 2017 року – „після якісного оновлення кадрів”. Серед інших положень закону – заочне засудження осіб, які понад пів року переходять від правосуддя (у тому числі – за кордоном). Йдеться про тих, хто спричинив розкрадання держави, вчинив злочини під час Революції Гідності, зрадив Батьківщину.

Ці положення не викликали заперечень у депутатів. Їх непокоїло інше – заниження кваліфікаційних вимог для обрання генерального прокурора, політична доцільність, якою керуються ініціатори закону з Банкової на шкоду фаховості. Якщо раніше кандидатів у Генпрокурори потрібен був диплом юриста, не менш як 10 років прокурорського стажу, то тепер висуванцеві в очільники ГПУ досить буде мати будь-яку вищу (не обов’язково правову) освіту і всього п’ять років стажу у правоохоронному або законодавчому органі.

Ю. Луценко під „пом’якшені” норми підпадає – він не раз був народним депутатом, працював Міністром внутрішніх справ. У призначенні Ю. Луценка генпрокурором його колишні соратники з коаліції вбачають серйозну небезпеку. Підозрюють, що відбувається змова Банкової з політичними противниками, що за призначення Ю. Луценка влада розраховується з ними переданням контролю над фінансовими потоками, іншими благами. Представник „Самопоміч” Олег Березюк вважає шкідливим перебування політика на посаді Генпрокурора. На його думку, політик у ГПУ, свідомо чи підсвідомо, приносить туди елемент піару, що неприпустимо.

Представники громадянського суспільства вважають, що методи, якими влада торує Ю. Луценкові дорогу у прокурорський кабінет, суперечать демократії, принципам, які були проголошені на Майдані. Вони повторюють і навіть перевершують юридичне свавілля, яке панувало у часи режиму Віктора Януковича.

„Високий замок”, 12 травня

Іван Фаріон – політичний оглядач „Високого замку”, Львів.

АМЕРИКА І СВІТ

Учні не готові до навчання

ВАШІНГТОН. — Лише 37 відс. американських учнів старших класів були академічно приготувані минулого року до університетських курсів математики й читання. Це було на 2 відс. менше, ніж у 2013 році. Ця статистика, яка була оприлюднена 11 травня, базувалася на стандартних іспитах, званих „Національна оцінка освітнього прогресу”. Вчителі й політики вже давно звертають увагу на те, що багато учнів отримують диплом про середню освіту, але не пригтовані для навчання в коледжі чи до військової служби. З читання 49 відс. учнів азійського походження мали оцінку вищу від умілого рівня; подібну оцінку мали 46 відс. білих учнів, 25 відс. латиноамериканських і 17 відс. афроамериканських учнів. З математики 47 відс. учнів азійського походження мали оцінку вищу від умілого рівня; подібно мали 32 відс. білих, 12 відс. латиноамериканських і 7 відс. афроамериканських учнів. („The Wall Street Journal”)

Китай визнає „помилки” революції

ПЕКИН. — Офіційний Комуністичної партії Китаю „Народний щоденник” надрукував редакційну статтю 17 травня у 50-ліття так званої „Культурної революції” в Китаї. Газета перестерегла перед дискусіями, які критикували б легітимність партії, і визнала, що Китай мусить навчитися на „помилках” та закликала читачів гуртуватися під провідництвом Комуністичної партії й Президента Хі Ціньпінга. Стаття перебила мовчанку домашньої преси у 50-ліття цієї події, пишучи, що „помилки Культурної революції більше не повторяться”. 16 травня 1966 року, за наказом партії, почалася політична кампанія для очищення партії та установ культури з „представників буржуазії”. Революція тривала 10 років. Згідно з партійною статистикою, понад 1.72 млн. людей вмерло від насилля та погромів в перших трьох роках. („World Affairs Journal”)

Міністер спорту Росії вибачився

МОСКВА. — Міністер спорту Росії Віталій Мутко звернувся з проханням допустити російських легкоатлетів до Олімпійських ігор в Ріо-де-Жанейро в серпні. Він також вибачився за „так званий допінг” серед „облудних” спортсменів у статті, яку він написав 15 травня для лондонської газети „Сандей Таймс”. Москва намагається знесення глобальної заборони проти участі її легкоатлетів в змаганнях. Росія була усунена від членства у Міжнародній асоціації легкоатлетичних федерацій (IAAF) після того, як незалежна комісія Всесвітнього антидопінгового агентства (WADA) встановила, що в Росії існують широкомасштабні порушення. На лондонській Олімпіаді 2012 року Росія посіла друге місце за числом медалей після США. Президент WADA Крейг Ріді сказав 14 травня в інтерв’ю для Бі-Бі-Сі, що є „дуже неправдоподібно”, щоб заборона була знесена перед цьогорічною Олімпіадою. („Reuters”)

У Багдаді загинуло 68 осіб

БАГДАД. — У столиці Іраку сталося кілька бомбових атак 17 травня, у яких загинуло щонайменше 68 людей і понад 100 отримали поранення. Найсерйозніша атака сталася в шиїтському районі аль-Шааб у північному районі столиці, де, за повідомленням посадових осіб, нападник-смертник підірвав вибухівку на велелюдному ринку. Відповідальність за атаку, від якої загинули щонайменше 34 особи і приблизно 70 отримали поранення, взяло на себе екстремістське угруповання „Іслямська держава” (ІД). Інша атака, у якій використано замінований автомобіль, сталася в районі Рашид у південній частині міста. Щонайменше шестеро людей загинуло і 22 отримали поранення. У шиїтському районі Садр-Ситі вибух замінованого автомобіля убив 19 людей і понад 20 отримали поранення. Четвертий вибух був у ресторані в північно-східному районі Габібія. Там загинуло дев’ятеро людей. Минулого тижня ІД взяла на себе відповідальність за хвилю атак в Багдаді, від яких загинуло понад 100 людей. Прем’єр-міністр Іраку Гайдер аль-Абаді визнав, що ІД намагається використати політичний хаос в країні з приводу політичних реформ. („Голос Америки”)

США підтримують кримських татар

Чимало журналістів зверталися до Посольства США в Україні за коментарем з нагоди роковин депортації кримських татар. До редакції 18 травня надійшов вміщений нижче публічний коментар речника Посольства США в Україні Джонатана Леллі.

Ми разом з кримськими татарами та всім народом України відзначаємо печальні роковини насильницької депортації понад 230 тис. татар з їхньої Кримської батьківщини в 1944 році.

Сьогодні, за російської окупаційної влади в Криму, кримські татари, як і раніше, зазнають дискримінації та репресій. З початку російської окупації у 2014 році майже 10 тис. кримських татар змушені були покинути півострів. А ті, хто залишився, зазнають утисків, у тому числі неправомірних допитів, побиття, свавільних арештів та обшуків поліцією їхніх домівок і мечетей. Таке brutальне порушення прав має припинитися.

Ми особливо стурбовані недавнім арештом заступника глави кримськотатарсько-

го Меджлісу Ільмі Умерова. Ми закликаємо Російську Федерацію скасувати рішення щодо визначення Меджлісу як „екстремістської” організації і зняти заборону на діяльність цього демократичного інституту, накладену владою, що де-факто здійснює контроль над територією Криму.

Ми засуджуємо окупацію й анексію Криму Росією, яких ми не визнаємо, і закликаємо до їх припинення. Ми дуже чітко висловлюємо свою позицію Росії: наші санкції, запроваджені через Крим, залишатимуться чинними, поки Москва не поверне контроль над Кримом Україні.

Ми знову підтверджуємо нашу підтримку суверенітету України та її територіальної цілісності, а також рішучу підтримку прав усіх жителів України, в тому числі й Криму.

Амнестія – для „Беркута“

15 квітня українські телеканали „Громадське ТБ“ і „Перший“ показали фільм Ангеліни Карякіної та Анастасії Станко „Амнестія“ про загибель на Майдані сотника Сергія Дідича, якого збив вантажівкою учасник Революції Гідності Леонід Бібік, намагаючись про-рвати ланцюг „Беркуту“. Суд залишив без покарання Л. Бібіка, покладаючи на закони про амнестію учасників революції, які Верховна Рада ухвалювала тричі – в грудні 2013 і в січні та лютому 2014 років. Закон сприймався як благо, бо дозволяв припинити кровопролиття в центрі Києва й визволити з тюрем сотні майданівців, кинутих туди за несправедливими звинуваченнями. Але мало хто тоді думав, що під нього підпадають усі сторони протистояння, як майданівців, так і антимайданівців, особливо силовиків. Цими законами знімається відповідальність за „протиправні“ дії під час масових заворушень тих самих „беркутівців“, яких нині судять і яких можуть відпустити з залі суду так само, як відпустили Л. Бібіка. Закон вже допоміг уникнути покарання Володимирові Сівковичеві, Василеві Корякові, Олександрові Попову та іншим організаторам придушення протесту в ніч з 30 листопада на 1 грудня 2013 року.

Постає запитання: чому всі три закони, якими скасовувалася кримінальна відповідальність за участь у подіях Революції Гідності, називають законами про амнестію? Адже зняття покарання застосовується до вже засуджених громадян. Якщо майданівців амнестують, як злочинців, та ще й під одну гребінку з тими, хто провокував насильство, не даючи собі клопоту розбиратися, хто правий, хто винуватий, то це підриває віру в справедливість повстання.

Але для нелюстрованих прокурорів і суддів зміни адміністративної системи не сталося. Навпаки, було забезпечено спадкоємність судової влади. А це означає, що закони не перестали діяти ні на хвилину. Усе, що в них не вписувалося, було беззаконням. Досі прокурори і суди вважають злочином вихід людей на Майдан, протистояння „Беркутові“, захоплення адміністративних будівель, акції протесту в містах і селах України. Прокурори готові порушити судочинство і передати до суду справи протестувальників, а також виправдати силовиків, котрі „законно“ стояли в обороні режиму Віктора Януковича.

Тимчасом Василь Овсієнко з Харківської правозахисної групи у листі до „Свободи“ нагадав про ще одну недоречність – Закон України про реабілітацію жертв політичних репресій, ухвалений ще до розвалу СРСР 17 квітня 1991 року. Закон зняв звинувачення тільки за тими статтями, де була чітко вказана політична діяльність. Але в часи СРСР діяло правило засуджувати ідейних ворогів режиму за кримінальними статтями. Тобто, формально „робили“ з них звичайних кримінальних злочинців, а не політичних опонентів влади.

Отже, в незалежній Україні, влада байдуже ставиться до того, що героїв визвольної боротьби й досі офіційно вважають колишніми „кримінальними злочинцями“, а тих, хто виступив проти народу, виправдовують. Одних закликів до прокурорів мало. Депутати подали до Конституційного суду законопроект про внесення змін до Конституції в частині правосуддя. У законопроекті пропонується деполітизувати судову владу і забезпечити її незалежність, утворити новий орган – Вищу раду правосуддя з 10 суддів і представників від президента, парламенту, а також адвокатів, прокурорів та науковців. Ця рада вноситиме подання президентові для призначення суддів. Час реформи настав.

ІСТОРІЯ

Світлій пам'яті „філософа синтези“

Петро Часто

В марній гонитві за новинками з політичного життя ми пропустили дату, котра може нас вельми доречно спонукати до глибшого замислювання над суспільними процесами в Україні і допомогти виразніше побачити зв'язок між різними періодами українського державотворення. А разом з цим – зрозуміти, в чому саме полягали його переваги і недоліки.

П'ятдесят літ тому помер у Нью-Джерсі визначний український філософ, культуролог, етнопсихолог, політичний аналітик і публіцист Микола Шлемкевич (1894-1966). Наша „Свобода“ має особливі підстави гордитися цим іменем: вчений високо цінував газету, її роль у громаді і був протягом кількох десяти років нашим активним автором.

Наукова спадщина М. Шлемкевича невелика за обсягом, але це той випадок, коли, як говориться, словам тісно, а думкам – просторо. Це тим важливіше, що головною темою дослідника були традиційні культурно-духовні цінності українського народу, котрі в новітній історії нації вимагали від неї передумування і переосмислення, вимагали того, що для неї виявлялося найтяжчим, найпроблемнішим – органічного, життєздатного поєднання підставових українських ідей. Миколу Шлемкевича так і називали – філософ синтези.

Це і є тією заслугою, котра ставить нашого діяльного любу-мудра в ряд найпередовіших мислителів України ХХ ст.

Світогляд М. Шлемкевича формувався в умовах Першої світової війни, розпаду Російської імперії і Української революції. У 1915 році він, тоді студент Віденського університету, повернувся до рідного Львова і негайно, як національно свідомий юнак, був зарештований російськими окупантами й вивезений в Сибір. Звільнений революцією, наріжні 1917 року дістався до Києва. Працював у редакції „Робітничої газети“, вчителював в українських сільських школах.

У 1919 році знову повернувся до Відня, до навчання. Відтак студіював у Парижі, в Сорбонні. Темою успішно захищеної докторської дисертації були сутність і стан світової філософської думки на межі ХІХ і ХХ ст. Легко міг залишитися в науці, проте пішов за покликом серця – в гущу українського національного життя Галичини, котре у міжвоєнне 20-річчя переживало величезне піднесення.

Бачимо М. Шлемкевича серед засновників Фронту національної єдності, серед співредакторів журналу „Перемога“, серед авторів „Українських Вістей“ і „Батьківщини“. В роки війни він – головний редактор „Українського Видавництва“ у Кракові і співробітник львівського місячника „Наші Дні“.

Не менш активним і не менш спрямованим на найгострішу українську національну проблематику М. Шлемкевич був і на еміграції – в Німеччині, а від 1949 року – у США. Хто цікавиться історією української діаспори в

Д-р Микола Шлемкевич

Америці, той не міг не пережити щирою зхоплення змістом і формою журналу „Листи до Приятелів“, засновником і головним редактором якого був М. Шлемкевич.

Все, що він думав-передумував, що висловив у працях „Загублена українська людина“, „Галичанство“, „Верхи життя і творчості“, має прямий стосунок до нашого часу і наших сьогоднішніх українських проблем.

В моїх руках – одна з найцінніших книжок М. Шлемкевича – „Українська синтеза чи українська громадянська війна“, видана в Мюнхені 1946 року. Сьогодні, як і тоді, як і в давнішій нашій історії, зіштовхувалися три головні українські ідеї, опонуючи одна одній, – монархічна ідея князівської влади, не менш традиційне українське народовладдя і славнозвісна українська отаманщина. Все це практично виявилось в самоорганізації світового українства, що є у вищій мірі повчальним для нинішньої незалежної української держави.

Пропоную нашим читачам уривок з цієї праці – в такій мірі актуальної, наче написана вона сьогодні:

„...Знову доходимо до конечности поєднання в українській системі духу і держави трьох засад: свободи, зосередження і тягlosti. Знову доходимо до ствердження конечности синтези трьох ідей – демократичної, провідницької і монархічної... І знову наша дедукція кінчається тривожним запитом у бік владної нині демократії: чи виконає вона історичне завдання, покладене на неї? Чи дозріє в її системі та бажана і конечна синтеза?“

Наша демократія має здорові історичні вказівки. Виходячи в широке державно-політичне поле, чиста демократія шукала доповнень. Це глибокі проблеми душі і політики чільних постатей другої і третьої держави, Богдана Хмельницького і Симона Петлюри. Сьогодні українська справа виходить не із Січі чи з Центральної Ради в Україну, але у найширше поле світової політики. Чи прийме українська демократія, покликана сьогодні до верховодства в нашій світі, одвертою душею ті історичні вказівки і, додумавши думки Хмельницького і Петлюри, здійснить їх у житті?“

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич

Редактори: Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Fax (973) 644-9510

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата:

\$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.

Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.

Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.

Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністрація / Оголошення	Володимир Гончарик
	☎ (973) 292-9800 x 3040
	Fax (973) 644-9510
	E-mail adukr@optonline.net
Передплата	Володимир Гончарик
	☎ (973) 292-9800 x 3040
	E-mail subscription@svoboda-news.com

Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода“ або її видавця.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Ми не забули слідчих КГБ

Багато хто з політв'язнів і дисидентів мали справу зі слідчим на ім'я Микола Кольчик. Про нього писав Данило Шумук у книзі „За східним обрієм“. Вдруге арештували Д. Шумука в 1957 році, після відбуття 12 років каторги. Засудили на 10 років. За згадану книжку спогадів у 1972 році додали ще 10 років особливого (камерного) режиму. Загальний його „стаж“ – 42 з половиною роки неволі. „Міжнародна амнесія“ визнала його найдовголітнішим у світі політв'язнем. Помер Д. Шумук у Красноармійську на Донеччині 21 травня 2004 року на 90-му році життя.

Про один з допитів у Луцьку на початку 1958 року Д. Шумук писав: „В кабінеті сидів капітан, а біля другого столу – лейтенант. Капітан сказав: „Я буду вашим слідчим, моє прізвище Матвієнко, а це молодший лейтенант Кольчик, буде в нас секретарем“.

М. Кольчик допитував у 1965-1966 роках учителя Дмитра Іващенко у справі Валентина Мороза. Арештант дістав два роки ув'язнення за читання книжок Івана Кошелівця та Богдана Кравців. В. Мороза слідчий М. Кольчик довів до тяжкого фізичного стану. Він був свідком побачень Раїси Мороз з чоловіком. Вона розповідала: „Він доводив мене до втрати свідомості. Після розмови з ним і після обшуку тричі до мене сусідка викликала швидку допомогу“. Через дев'ять місяців після звільнення, 1 червня 1970 року, В. Мороз удруге був заарештований і засуджений з визнанням особливо небезпечним рецидивістом. М. Кольчик зловтішався: „Раїсо Василівно, ви все звертаєте на нас. А якщо з вами щось станеться, то ви також нас звинуватите?“ Вона ска-

зала: „Вб'ють, чи що?“ А він: „Ні, так трошки щось станеться з вами“. На другий день їй попав камінь під око, потім побили вікна їй та сусідкам. Почалися переслідування, страшний тиск. Викликали на допити. Сина зробили порушником, взяли його на облік у міліцію. Нібито він украв у начальника міліції велосипед. Не вдався їм цей сценарій, бо він таки купив велосипед за три рублі.

Тим часом М. Кольчик під час слідства у справах провідних шістдесятників шукав „покаянців“ з гучними іменами. Узв'язя за племінницю Михайла Коцюбинського – Михайлину і онуку Івана Франка – Зінаїду.

Ось що розповідала М. Коцюбинська: „Мене завели до кімнати, в якій на мене вже чекала Зіновія Франко. Вона кинулася до мене з відкритими обіймами. Я обмежилася якимось невиразним жестом. Там був присутній слідчий Микола Кольчик, той самий, який „обробляв“ Івана Дзюбу. Я знала його ще з університетських часів, він був моїм ровесником, вивчав юриспруденцію, й наші портрети на дошці пошани завжди висіли поряд. Кольчик почав: „Тоді-то й тоді у вашій квартирі Зіновія Франко передала Андрієві Куримському „Український вісник“. Я на це: „Ви запитували мене про це десять років, і я десятки разів відповідала на це питання й відповім іще раз: нічого подібного я не пам'ятаю“. На це Кольчик: „А Зіновія Тарасівна стверджує зворотнє“. Кольчик говорить, а Франко мовчить, дедалі більше внутрішньо напружуючись. Хвилину Кольчик дивився на неї з очікуванням, нарешті рикнув: „Ну, Тарасівно!“ Франко почала щось швидко говорити. Ситуація жахлива. Так ламали людей“.

Михайлина Коцюбинська

З видушеною М. Кольчиком „покаянною“ заявою З. Франко виступила навесні 1972 року на телевізії. Сказала, зокрема, що намагалася передати за кордон через Ярослава Добоша „один антирадянський документ“. Це була фотоплівка „Словника рим української мови“. Словник уже тоді мав рекомендації кількох катедр до друку. „Антирадянським“ він був лише тому, що його уклав політв'язень Святослав Караванський.

У 1972-1973 роках М. Кольчик успішно „працював“ з Іваном Дзюбою, результатом чого стала покаянна заява, яка завдала великого смутку українському суспільству, особливо ж політв'язням. Опублікована та заява 9 листопада 1973 року в газеті „Літературна Україна“.

Історик Юрій Шаповал пише, що М. Кольчик грав у справі І. Дзюби ролю „доброго слідчого“. А був ще „злий“ – спеціально викликаний з Тернопільської області старший

Раїса Мороз

слідчий у особливо важливих справах майор Григорій Бідювка, який вів справу Миколи Коца в 1967 році, Левка Горохівського в 1969 році та Миколи Горбала в 1970 році. М. Горбаль, уже будучи народним депутатом України, зустрівся якось з Г. Бідювкою і доброзичливо запропонував разом написати книжку. „Я ж не письменник“, – відмовився слідчий.

Може, нащадки згаданих і не згаданих тут слідчих вирости на добрих харчах добropорядними громадянами і їм прикро буде, якщо на них киватимуть головами і показуватимуть пальцями. Та мусять знати, що Господь карає гріхи батьків у дітях, внуках і правнуках аж до третього і четвертого роду. Але він і милує батьків за молитви й добродієтств дітей їхніх, внуків і правнуків.

Шлях до покаяння нікому не заборонений.

Василь Овсієнко,
Харків

Дорадники навиворіть

Поки довірливі американці морщать чола, намагаючись вирішити, хто заслуговує на більшу підтримку – Гиларі Клінтон чи Дональд Трамп, з вельми солідних аналітичних видань довідуємося, що обидва кандидати, демократка і республіканець, мають дещо спільне. І це „дещо“ – досить компромітуща річ: зв'язки з путінським Кремлем. Не прями, звісно, не реклямовані, а через дорадників, імена котрих мали б відякувати кожного політика, котрий хоч трохи поважає себе.

Дорадником Д. Трампа є сумнозвісний Пол Манафорт а Г. Клінтон – не славніший Тоні Подеста. Обидва вже роками співпрацюють з Москвою.

Журналісти Ісак Арнсдорф з „Politico“ і Джон Р. Шиндлер з „Observer“ добре послужили американському суспільству, кинувши у своїх статтях світло на стосунки Г. Клінтон з Групою Т. Подести (Podesta Group), який очолює відділ фінансової підтримки для президентської кампанії Г. Клінтон – у той самий час, як його рідний брат Джон Подеста керує усією виборчою кампанією і є головним архітектором можливої перемоги Г. Клінтон за Білий Дім.

З нещодавно оприлюднених сенсацийних „панамських документів“ відомо, що найбільший російський банк, „Сбербанк“, використовує Групу Подести для лобіювання своїх впливів та інтересів у Вашинг-

тоні. Т. Подеста, один з найвпливовіших демократичних авторитетів у США, заснував фірму в 1998 році разом зі своїм братом Джоном, колишнім начальником штабу Президента Біла Клінтона, відтак – радником Президента Барака Обами.

До Групи Подести належать колишні помічники Державного секретаря Стівен Радемейкер і Дейвід Адамс. Група офіційно зареєстрована для лобіювання американської філії російського „Сбербанку“. Мета лобіювання – зменшити масштаби санкцій проти Росії, які Америка запровадила у відповідь на російську збройну агресію проти суверенної української держави.

Група Подести також шукає можливостей полегшити фінансові збитки цього банку. Формально „Сбербанк“ перебуває нібито в приватних руках, однак, насправді за ним, як і за всіма без винятку російськими бізнесовими і фінансовими структурами, стоїть В. Путін і його кремлівський режим. Гроші, які проходять через „Сбербанк“, використовуються для підтримки підпільних російських операцій. Саме лобіювання цього диверсійного банку є Т. і Дж. Подести.

Служба Безпеки України (СБУ) повідомила, що в червні 2015 року російські спецслужби співпрацювали з „Сбербанком“ в організуванні провокаційних вибухів у двох відділен-

нях цього банку в Києві – щоб знеславити і дестабілізувати Україну.

Є велика можливість, що в січні наступного року брати Подести потраплять на високі посади у Білому Домі – у випадку перемоги Г. Клінтон. Все ж раніше чи пізніше їм доведеться пояснювати американським виборцям цю сумнівну дружбу з російським „Сбербанком“.

Про радника Д. Трампа П. Манафорта досить промовисто говорить той факт, що він був головним закордонним „іміджмейкером“ Президента України Віктора Януковича, котрий ледве не до нитки обікрав свою державу і був готовий віддати її в поновне рабство путінській Москві.

Д. Трампа з П. Манафортом звів адвокат Рой Когн, колишній головний радник Джозефа МекКарті, сенатора-республіканця зі штату Висконсин. Р. Когн був одним з найбільш політично заангажованих осіб в Мангетені, обслуговуючи таких мафіозних клієнтів, як Тоні Салерно, Кармайн Галанте і Джон Готті.

Це не перший раз, коли американська еліта засвідчує сумнівну моральну поведінку. У 1958 році книжка „The Ugly American“ („Потворний Американець“), стала національним бестселером за її блискуче розкриття американської зарозумілості, некомпетентності та корупції в південно-східній Азії. Але такі „потворні“ люди присутні, на жаль, і нині, і не лише в Сполучених Штатах.

Під час політично й емоційно перенапружених президентських

виборів в Україні 2004 року, коли було отруєно кандидата на пост президента Віктора Ющенка, П. Манафорт вибрав групу американських політичних радників з досвідом чорних політичних маніпуляцій для консультування В. Януковича.

Одним з них був Фредерик („Рик“) Л. Ейгерн. Він служив американським президентам і віце-президентам, а також допомагав в 12 президентських кампаніях з 1968 до 2008 року. У 2006 році під час парламентських виборів в Україні він став менеджером кампанії для Партії Періонів та допоміг цій антиукраїнській політичній силі взяти під контроль парламент. Л. Ейгерн – витончений і аморальний найманець, який не відчуває докорів сумління за сприяння диктатурі „регіоналів“ в Україні.

Можна тільки гадати, чому уряд Сполучених Штатів терпить людей, котрі безсоромно плямують репутацію американського суспільства і держави. Фавстівські угоди з темною силою, на які нерозумно зважуються деякі навіть з видатних людей і престижних кампаній в Сполучених Штатах та Європі, не обіцяють нічого доброго для оздоровлення політичних і економічних процесів у сучасному глобалізованому світі.

Китайці мають приказку, що коли імператор втрачає мандат Неба, він вже не імператор. Історія, і не лише китайська, багато разів довела цю істину.

Петро-Ярослав П'ясецький
Маямі,

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Відбулися збори спортивного осередку „Тризуб”

Нова Управа УСО „Тризуб”. Перший ряд зліва: Ігор Шуст, Микола Максимюк, Ярослав Козак, Орест Лесюк, Данило Ниш, Христина Харечко, Євген Лоза, Василь Юр. Другий ряд, зліва: Роман Лужецький, Остап Левицький, Стефан Козак, Любомир Лучанко, Ілля Буйневич, Стефан Кундеревиц, Богдан Сірий, Юрій Поритко. (Фото: Роман Лужецький)

Роман Лужецький

ГОРШАМ, Пенсильванія. – На 66-ті загальні збори Українського Спортивного Осередку (УСО) „Тризуб” 13 квітня прибули ті, у кого спортивна душа. Їх вітали тополі та смереки тризубівської оселі, посаджені членами „Тризуба”.

Голова УСО Данило Ниш відкрив збори та привітав учасників. Промовлено молитву „Отче наш”, вшановано однохвилинною мовчанкою тих, які відійшли у вічність, – Ігоря Чижовича, а також „Небесну сотню” й усіх, хто загинув у боях на східному фронті, захищаючи Україну від російських окупантів.

Методія Борецького вибрали головою президії. Христина Харечко прочитала протокол попередніх загальних зборів і доповіла, що в 2015 році була проведена державна перевірка, яка пройшла добре. Першим звітував скарбник Стефан Кундеревиц, який повідомив, що прихід становив торік 280 тис. дол., а витрат було 276

тис. дол. За фінанси спортової ланки „Ukrainian Nationals” звітував Орест Лесюк – прихід становив 506 тис. дол., а витрати 461 тис. дол. Було зроблено нове освітлення на площах для паркування авт, направи всередині і ззовні будинку. Однією з найбільших подій було закуплення двоакрової посілости з хатою, що межує з „Тризубівкою”, для паркування авт під час великих імпрез.

Василь Юр звітував про членство „Тризуба”, який має 690 членів. Д. Ниш звітував за спортову ланку „Ukrainian Nationals”, де були активними 40 футбольних команд: дві чоловічі, одна жіноча і 37 хлоп'ячих і дівочих. Перша чоловіча команда під проводом Петра Харечка й тренера Петра Борецького грала в „United Soccer League”, як і жіноча команда під проводом Йосипа Гозака.

Молодіжні команди мали понад 500 змагунів і змагунок віком від 6 до 18 років. У День пам'яті під проводом Шерил Монато відбувся 14-ий молодіжний турнір копаного м'яча, участь у якому взяло 220 дружин. Це було рекордне число дружин, яким не може пишатися жодне спортове товариство в США і Канаді.

На День Колумба під проводом Брюса Туліо був проведений п'ятий дівочий турнір з участю 200 команд.

У звітному році відбулася п'ята „Тризубівська футбольна академія” для хлопців і дівчат віком від 5 до 11 років, в якій було понад 150 учасників, а також відбулися літні дитячі табори.

На футбольних полях „Тризуба” у 2015 році відбувся турнір Української Спортової Централі Америки та Канади (УСЦАК) за першість східної Америки. Перша команда „Тризуба” під проводом П. Харечка та тренера П. Борецького виграла всі змагання та здобула перше місце. Друге місце – у команди „Ukrainian Nationals”. Чаші переможцям вручали голова УСЦАК Мирон Биц і член Головної управи „Тризуба” Ярослав Козак. На закінчення звіту Д. Ниш подякував членам управи й усім, хто допомагав протягом року, та передав від спортової ланки „Ukrainian Nationals” чек у сумі 10 тис. дол. на розбудову й покращення спортової оселі.

Команда з гольфу під проводом Йосипа Гомика провела свій 39-ий річний турнір на „Limekiln Golf Club” у Горшамі, в якому брали участь понад 100 змагунів.

Стрілецька команда з лука під проводом Іллі Буйневича і Євгена Луціва виступила під час звітнього періоду у стейтових і національних турнірах, здобувши 11 медалей у різних категоріях.

Богдан Сірий звітував за Фундацію „Тризуба” і закликав усіх, хто робить свій заповіт, не забувати про цю фундацію. Микола Бойчук звітував за Товариський суд, а Василь Юр – за Контрольну комісію.

Після закінчення звітів голова Контрольної комісії подав внесок уділити абсолюторію уступаючій управі, що всі присутні підтримали.

Номінаційна комісія запропонувала склад нової Управи „Тризуба”, який присутні прийняли одноголосно. Управа „Тризуба”: голова – О. Лесюк, ексекутивний заступник голови – Євген Лоза, заступники голови – В. Юр, Д. Ниш, Я. Козак, Остап Левицький, Марко Бегей, Х. Харечко. Скарбник – С. Кундеревиц, секретар – Юрій Поритко, адвокат – Микола Максимюк. Пресові референти – Роман Лужецький і Е. Луців.

Спортова ланка „Ukrainian Nationals”: голова – Д. Ниш, заступники голови – Стефан Криско, Б. Туліо, секретар – Анна Туліо, скарбник – Джим МекНесбі.

Після обрання нової Управи від її членів виступив новообраний голова УСО „Тризуб” О. Лесюк. Він подякував за довіру та накреслив основні напрямки роботи у спортивній і господарській.

На закінчення зборів голова УСЦАК М. Биц привітав УСО „Тризуб” і передав урочисто грамоту-подяку від Національного Олімпійського Комітету України, підписану президентом Сергієм Бубкою, Я. Козакові – спортсменів, який вніс великий вклад у розвиток футболу в діаспорі. Я. Козак є відомим майстром копаного м'яча і улюбленцем українських вболівальників, який був фіналістом Аматорської Чаші Америки з копаного м'яча у 1956 році, а після закінчення спортової кар'єри упродовж 32-ох років був незмінним віце-президентом і три роки президентом УСО „Тризуб”. За цей час через різноманітні команди „Тризуба” пройшли сотні спортсменів і Я. Козак був і залишається для них взірцем змагуна, вірного олімпійським принципам чесної боротьби на полі й поваги до суперника. Присутні побажали Я. Козакові міцного здоров'я та довгих років активного життя.

Голова Української Спортової Централі Америки та Канади Мирон Биц передає грамоту-подяку від Національного Олімпійського Комітету України Ярославу Козакові.

Передплачуйте і читайте „Свободу”

- 120 років на службі діаспорі
- найповніша інформація з життя українських громад в Америці
- електронний архів – www.svoboda-news.com

Відділ передплати: **973-292-9800 дод. 3042**

Річна передплата – \$90. Додайте лише \$5 і матимете обидві версії – паперову і електронну

Оксана Тритяк

Теперішні сеньйори це люди повні ідей та життя. Пам'ятайте, не Ваш вік Вас окреслює, а Ваше наставлення до життя. Нинішні 60-літні сеньйори були вчорашні 40-літні люди. Ми, сеньйори, не готові відходити на емеритуру від життя, але шукаємо різні нові зацікавлення та задоволення.

Знаємо, щоб бути вдоволеним, треба обов'язково втримати фізичне та психічне здоров'я – наші медики радять нам, що бажа-

но тримати добру дієту, проводити щоденну руханку, посилювати ментальну діяльність, втримувати контакти з родиною та друзями та все це в душі гумору.

Український Народний Союз в рамках братської діяльності влаштовує вже понад 40 років з'їзд Сеньйорів на Союзівці. Цього року він відбудеться на Союзівці, від неділі, 2 червня, до п'ятниці, 17 червня. Реєстрація починається в неділю, о 4-й год. по пол.

Наша мета є забавитися, познайомитися з ціка-

вими людьми, зустріти давних приятелів, послухати цікаві доповіді, все це в приязній настрій. Побут включає нічліг, харчування, бенкет, доповіді та розвагові програми. Чекаємо Вас та Ваше коло приятелів.

За дальшими інформаціями просимо звертатися до Союзівки, 845-626-5641 або до Оксани Тритяк, 973-292-9800, дод. 3071.

Вгорі, фотографії з минулорічного з'їзду.

Парсигані, Нью-Джерсі

Приїжджайте з друзями!
Цікаві, навчальні лекції, смачний харч,
приязний настрій та приємний відпочинок
у мальовничому куточку!

Закликаємо Сеньйорів!

КОНФЕРЕНЦІЯ СЕНЬЙОРІВ

Від неділі, 12 червня до п'ятниці, 17 червня, ц.р.

Реєстрація - неділя, 4 год. по пол.

Члени УНС – одна особа –	\$600	Дві особи – \$520 від особи
Не члени УНС – одна особа –	\$655	Дві особи – \$540 від особи
Члени УНС – за одну ніч –	\$175	Дві особи – \$145 від особи
Не члени УНС – за одну ніч –	\$180	Дві особи – \$155 від особи

Побут включає 5 нічлігів, харчування від понеділка зі сніданком до п'ятниці з полуденком. Включає бенкет, доповіді, розвагові програми, податки та чайові.

Бенкет - четвер, 16 червня, ц.р. - \$60 від особи
Не забудьте вишиванки на бенкет!

Soyuzivka Heritage Center
216 Foordmore Rd, Kerhonkson NY, 12446
845-626-5641

За інформацією –
otrytjak@unamember.com
Оксана Тритяк 373-292-9800, ext. 3071

По можливості,
будь ласка,
привезіть ваші „скарби“
на ліцитацію.

Бінго, Ліцитація!
„Здоровість“ часника!
Способи відмолодження!
„Wine pairing“ з вечерею!

Спонсор – Український Народний Союз

NEW JERSEY REPUBLICAN PRIMARY

VALORI **12**
HIRNIAK **13**
 MORRIS UNITED **KING** **14**

MORRIS COUNTY FREEHOLDERS

Morris County's Reform Team
 June 7 Republican Primary

Learn more @ www.MorrisCountyUnited.com
 or find us on Facebook

Paid for by: Valori, Hirniak and King for Freeholder

for Freeholder

June 7 Republican Primary

**Майбутнє
 своєї родини
 забезпечте тепер**

**Отримайте більше
 з УНСоюзом**

ДОВГОТРИВАЛІ АНУІТЕТИ

* Відсотки тільки
 на перший рік
 Всі пенсійні рати
 підлягають змінам.
 Дійсні не в усіх
 штатах.

2.5%*
5-РІЧНИЙ

2.75%*
7-РІЧНИЙ

3%*
9-РІЧНИЙ

ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО НАС:
888-538-2833

- Без додаткових адміністративних оплат від продажу і збереження
- 10% можна вибрати без штрафу
- Мінімальна сума вкладки тільки \$1,000
- Довгострокове переривання контракту (вибір грошей) можливе за умов:
 - Поліса дотримується до кінця терміну
 - У випадку тяжкої недуги
 - Вимог старечого дому
 - Медичних видатків, пов'язаних з нещасними випадками

Український Народний Союз, Інк.

2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054 • Загальні інформації: 800-253-9862 • Fax: 973-292-0900
www.UkrainianNationalAssociation.org • facebook.com/UkrainianNationalAssociation

В Острозі визначають найвизначніших земляків

Євген Цимбалюк

ОСТРОГ, Ріненська область. – 24 серпня 1916 року, після реставрації пам'ятки архітектури XIV ст. – вежі замку князів Острозьких, здійсненої на народні пожертви, відбулося відкриття у ній історичного музею. З нагоди 100-річчя музею в дерев'яному Острозі вирішили визначити 100 найвідоміших особистостей,

які у різні віки зробили найбільший вклад в розвиток рідного краю та нації. За цим проектом у місцевій газеті „Замкова гора“ кожного числа друкується вирізний бланк, у який читач може внести п'ять кандидатів і відправити свій вибір до редакції. Остаточний список імен буде названо 24 серпня з нагоди 100-річчя музею.

Вежа замку князів Острозьких. (Фото: Євген Цимбалюк)

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ і 113-ий Відділ СУА

запрошують
на концерт у зв'язку
із святкуванням
40-ліття
Українського Музею

КОНЦЕРТ Стефана Шкафаровського

Стефан Шкафаровський, бас,
зірка Метрополітальної Опери,
буде співати композиції
*М. Лисенка, Кол Портера,
Россіні, І. Соневицького,
Верді* та інших.

Акомпаньйтор:
Христина Карпевич, фортепіано

о год. 7 веч.
СУБОТА
4 ЧЕРВНЯ 2016

Вступ – 25 дол.
включно з перекусом

Купуйте квитки
онлайн заздалегідь або
при вході.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ • 222 East 6th Street, New York, NY 10003
212.228.0110 • www.ukrainianmuseum.org

На веб-сторінці „Свободи“ www.svoboda-news.com розміщені:

- електронний архів „Свободи“, що налічує понад 23 тис. чисел газети від 1893 року, включно з останніми
- всі Альманахи УНСоюзу від 1903 року
- дитячий журнал „Веселка“ та інше.

передплачуйте СВОБОДУ

найстаршу в світі україномовну газету!

ЦІНИ НА ПЕРЕДПЛАТУ:

ДРУКОВАНА „Свобода“ (на папері)			
Члени УНСоюзу		Не-члени УНСоюзу	
Рік	Пів-року	Рік	Пів-року
80 дол.	45 дол.	90 дол.	50 дол.

ЕЛЕКТРОННА (www.svoboda-news.com)			
40 дол. на рік для всіх			

ДРУКОВАНА І ЕЛЕКТРОННА			
Члени УНСоюзу		Не-члени УНСоюзу	
Рік	Пів-року	Рік	Пів-року
85 дол.	50 дол.	95 дол.	55 дол.

Відділ передплати:
973-292-9800 дод. 3040
subscription@svoboda-news.com

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

Теренова гра стала відлунням бою УПА

Євген Цимбалюк

АНТОНІВЦІ, Тернопільська область. – Три дні, 5-8 травня, тривала найбільша в Україні молодіжна спортивно-патріотична гра „Гурби-Антонівці-2016“, яка отримала статус живої школи командної роботи та стійкості на шляху до перемоги.

Гра, організована Молодіжним Націоналістичним Конгресом, проходила на теренах Рівненщини та Тернопілля, де в 1944 році відбувся найбільший в історії УПА бій. Цьогорічна гра стала 14-ою і була присвячена пам'яті багаторічного її учасника Романа Атаманюка, бійця 93-ої бригади, що загинув біля Донецького летовища в травні 2015 року.

Учасники військово-патріотичної гри „Гурби-Антонівці-2016“.

Участь в тереновій баталії взяли понад 300 хлопців та дівчат з усієї України. Вони були поділені на курені „Леви“ та „Вовки“. Діяла також команда „Диверсанти“. Основне завдання кожної з команд полягало у заволодінні прапором супротивника та „знешкодженні“ гравців іншої команди через знімання нарукавної пов'язки. Найкраще з цих завдань впоралася команда „Вовки“.

Молодь провела екологічну акцію, під час якої було прибрано від сміття лісову площу, територію довкола музею „Штаб УПА Волинь-Південь“. Учасники гри також спілкувалися з ветеранами національно-визвольних змагань Ярославом Перчишином та Ігорем Олещуком.

Конференцію присвятили Липам

Сергій Багрянний

КИЇВ. – 22 квітня в столиці відбулися восьмі Липівські читання, організовані Благодійним фондом Івана та Юрія Липів, Центром національного відродження (ЦНВ) та Науково-дослідним інститутом українознавства.

Учасників конференції привітали голова правління ЦНВ Тарас Гребеняк, директор Інституту українознавства Богдан Галайко, редактор

Нову книгу представляє Юрій Сиротюк.

часопису „Шлях Перемоги“ Віктор Рог, президент Фонду Галина Дольник.

Дослідники з ряду областей України ділилися своїми думками щодо ролі Ю. та І. Липів в історії, розповідали про нові дослідження біографій цих знаменитих українців.

„Нашу позицію маємо доносити і до Заходу, адже там Росію уявляють як щось єдине, як цілий організм, де живе лише „один могутий руський народ“. А між тим, Росія – це десятки поневолених народів, це держави, які мали свою історію, мали самостійність, поки їх не завоювала Москва. Тому ми підготували збірник матеріалів „Як нам облаштувати Росію“, який вийшов українською та англійською мовами. А на осінь плануємо експертне обговорення механізмів інтеграційних процесів Балто-Чорноморського регіону“, – наголосив директор Українських студій стратегічних досліджень Юрій Сиротюк.

Після читань буде видано окрему збірку доповідей.

В Житомирі встановили рекорд

Олександр Костирко

ЖИТОМИР. – 21 квітня під час урочистого відкриття Дому української культури, на якому були присутні відома українська співачка Ніна Матвієнко, та житомирська хорова капеля „Орія“, встановлено біля палацу ляльку-мотанку висотою 3.5 метра. Її зареєстрував представник Книги рекордів України Ігор Підчибій як новий рекорд – найбільшу ляльку-мотанку, яка виготовлена зі збереженням правильних і точних пропорцій та згідно з українськими традиційними правилами народної творчості.

Лялька-мотанка є каркасною, як і багато інших маленьких ляльок. Каркас обмотаний натуральним матеріалом. В одязі – льон, домоткана тканина з типовим для Житомирщини геометричним орнаментом у червоно-чорних кольорах. Навіть нитки та мотузки використовувалися натуральні.

Рекордна лялька-мотанка у Житомирі. (Фото: Олександр Костирко)

Портрет мецената Євгена Чикаленка повернувся через 100 років

Світлана Орел

КІРОВОГРАД. – Онук відомого українського мецената початку ХХ ст. Євгена Чикаленка, теж Євген Чикаленко, 11 березня передав до краєзнавчого музею портрет свого діда, створений 100 років тому. Місто у долині уродженця села Перешори сусідньої Одеської області Є. Чикаленка зіграло немалу роль. Під час навчання у земському реальному училищі, він був у родині Тобілевичів, товаришував з братами Іваном Карпенком-Карим, Миколою Садовським та Панасом Саксаганським, познайомився з Марком Кропивницьким.

Саме Є. Чикаленко став автором крилатої фрази про те, що Україні слід любити не тільки до глибини душі, а й до глибини власної кишені. І підтверджував її власними вчинками, фінансуючи видання першої української щоденної газети „Рада“, безлічі просвітницьких видань, будучи меценатом творчості Володимира Винниченка, Михайла Коцюбинського.

Наш земляк Євген Маланюк, який теж навчався у земському реальному училищі, так охарактеризував його діяльність: „Євген Чикаленко ткав матеріальну тканину нашої історії“.

Портрет намалював онучатий

племінник Шевченка Фотій Красицький. Їхня родина мешкала у містечку Знам'янка. Зберігався він у родині сина Івана Чикаленка. Допомогла реставрувати портрет редактор видавництва „Темпора“ Юлія Олійник, яка представила видання щоденників Є. Чикаленка та книги спогадів про нього.

Портрет Є. Чикаленка передано до краєзнавчого музею.

Відбувся турнір з фехтування

Сергій Горицьвіт

БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ, Одеська область. – 5 травня у стінах древньої Акерманської фортеці відкрився новий сезон поєдинків з історичного фехтування. Упродовж двох днів там тривав турнір „Меч Монкастро – протиборство“. Назву Монкастро місту присвоїли візантійці. А загалом за 2,500 років своєї історії Білгород-Дністровський змінив 16 назв.

У цьому турнірі брали участь бійці 30 клубів з Одеси, Харкова, Києва, Донецька, Первомайська, Кривого Рогу, Знам'янки, Ніжина і Кишинева. Численні глядачі стали свідками захоплюючого протиборства і побували на середньовічному ярмарку, познайомилися зі стародавніми звичаями та розвагами.

Перші місця у різних номінаціях посіли Дмитро Чернов (Харків), Олександр Василич (Одеса),

Триває турнір з фехтування.

Іван Тютюнник, Василь Цимбал та Ілля Котов (команда „Вугільний бриз“, Ізмаїл).

Провели тиждень юних читачів

Олександра Нагорна

РІВНЕ – 21-27 березня в приміщенні обласного театру ляльок відбувся Всеукраїнський тиждень дитячого читання „Читай. Думай. Твори“.

На святі були вшановані лауреати премії „Кобзарик“ у номінаціях „Найкращий читач“ та „Друг біблі-

отеки“. З своїми новими творами познайомили юних читачів письменники Євген Шморгун, Микола Береза, Юрій Береза, Василь Титечко.

Під час імпрези діяла виставка книг для дітей, які ілюстровала Інна Нагорна, та виставка видань серії „Бібліотечка Літературного музею Уласа Самчука в Рівному“.

ПОДОРОЖІ

Село Довге на Закарпатті

Олександр Вівчарик

9 березня мені пощастило побувати на Закарпатті. Запросив санаторій „Боржава”, який 2010 року було визнано найкращим санаторним і лікувально-оздоровчим закладом України. Розташований він у селі Довгому, що в Іршавсько-му районі.

Відразу вразили села, які бачив дорогою зі Сваляви до санаторію. Вони дуже відрізняються від сіл Черкащини. Унизу ошатні будинки туляться один до одного. Буває, що на відстані не більше метра. Таким є і село Довге. Проживає у ньому майже 7,000 жителів. Практично усі вони українці, хоча є залишки словацьких, угорських, німецьких громад. Спілкуються мішаниною різних мов. Хоча з приїжджими місцеві люди спілкуються цілком пристойною українською мовою.

Щоби зрозуміти місцевих людей, їхній характер, треба поцікавитися історією села, поговорити з його мешканцями. І тоді відкриється цікаве, дивовижне поселення, перша писемна згадка про яке датується ще 1383 роком. До речі, за легендою, колись воно було високо в горах. Однак потужний землетрус зруйнував село і люди змушені були переселитись в долину річки Боржава.

У XIV ст. Довге стало частиною володінь сім'ї волосських магнатів Долгаї, життя яких тісно переплітається з історією села. Довге здавна славилося розвинутою промисловістю. Нині тут працюють деревообробне підприємство, машинобудівний завод. Лісопильний завод угорська деревообробна фірма побудувала в Довгому ще наприкінці XIX ст.

З метою вивезення деревини фірма клопоталася про будівництво вузькоколіїної залізниці Довге-Берегове. 23 грудня 1908 року залізничну колію було прокладено. Легендарна „Анця Кушницька”, як в народі і зараз називають вузькоколіїнку, пережила дві світові війни, але не витримала розкрадання та руйнування за часів

незалежної України. Її залишки і зараз видно біля санаторію „Боржава”. Між тим, це історична реліквія.

2003 року в Іршаві відбувся міжнародний форум „Карпатський трамвай” з участю гостей з Великобританії, Чехії, Росії, Латвії, Словаччини, Польщі, Угорщини, Румунії, а також представників місцевих органів влади. Сьогодні пасажирське залізничне сполучення відбувається тут тільки на відрізку Іршава-Хмільник та Хмільник-Виноградів.

Цікаве Довге і своїми церквами. Вони стоять в ряд у центрі поселення, ніби його охоронці. Однією з архітектурних пам'яток є церква Успіння Пресвятої Богородиці, споруджена в 1911 році. Тоді це був греко-католицький храм, але 1949 року радянська влада передала його православним. Зараз цей храм належить Московському Патріархатові з усіма його проблемами для України. На початку 1990-их років греко-католицька громада хотіла повернути собі будівлю церкви, однак зіткнулася з активним спротивом православних. Довелося їм будувати новий храм

св. Пророка Іллі. Його відкрили у 2002 році, а освятили у 2003 році. А перед цим, 17 жовтня 1999 року, було освячено й новий римо-католицький храм Зіслання св. Духа. Архітектура цієї будівлі дуже сучасна, з елементами модерну.

У селі жили і працювали Йозеф Телекі – хранитель Святої Корони Угорщини, Василь Довгич – філософ, перший закарпатський академік, донька Івана Франка Ганна, поетеса Марійка Підгірянка, Йосип Тереля – український мистик, мученик, сучасний пророк та ясновидець, письменник і греко-католицький дисидент. Про нього написано бестселер Майкла Бравна „Труба Гавриїла”. Папа Римський Іван Павло II провів з українським пророком 36 авдієнцій, розпитував його про майбутнє.

Композитор Михайло Машкін, який народився і виріс у Дніпропетровській області, з 1954 року жив у Довгому, де створив Ансамбль пісні і танцю „Боржава”, написав пісні „Верховино, мати моя”, „Вечір над Боржавою”, „Гуцульська застілля”, „Понад плаєм, плаєм”, які стали народними.

Закарпаття для багатьох українців досі невідомою землею, але допитливим і терплячим вона відкриє свої дивовижні таємниці і красу.

Село Довге на Закарпатті. (Фото: Олександр Вівчарик)

НАД БЕРЕГАМИ РІЧКИ ТИШИЦІ

Володимир Рожко,
Сергій Хоміцький

Прадавнє поселення Ярославичі над берегами річки Тишиці сягає XII ст., коли луцький князь Ярослав Ізяславич не лише вибудував тут на городищі замок, а й залишив їм своє ім'я.

Замок у Ярославичах нагадував інші тогочасні замки Волині – оточений з трьох сторін водами ставу, перед якими піднімалися високі земляні вали з дубовими частоколами та охоронними вежами на них. З південної сторони перед земляними валами був рів, наповнений водою, над яким з в'їздної брами звисав на ланцюгах міст, який на ніч піднімався.

Саме ж село, засноване князем Ярославом одночасно з замком, розбудовувалося та переходило від власника до власника.

З селом пов'язане ім'я шведського Короля Карла II, союзника українського Гетьмана Івана Мазепи, який 1706 року стояв тут військовим табором і вів таємні переговори з козацькою старшиною у їх спільній боротьбі проти Москви.

Після польських повстань 1831 і 1863 років власниками села й городища стали нові господарі Колмакови, могили яких знаходяться біля місцевого храму.

Селяни завжди мали високу національну свідомість. У 1920-1930-их роках в селі активно діяла місцева філія „Просвіти”, де працювали хата-читальня, аматор-

ський гурток, місцевий хор. Широко і урочисто відзначали Шевченківські ювілеї, українські державні свята, дні пам'яті героїв Крут і Базару. Через громадсько-політичні організації були виховані майбутні місцеві герої УПА.

Будівничим святині на цій землі був волинський князь Володимир Василькович, про справи якого літописець писав: „За Берестієм поставив город на пустому місці, що називається Лосна і церкву поставив Благовіщення Святої Богородиці, і прикрасив її ікона-

ми золотими, і начиння службне викував срібне, і Євангеліє, окановане сріблом, і Апостола і Перемію, Соборник отця свого тут же положив, і хреста воздвижального положив”.

Князь Ярослав вибудував перший храм Божий. Свідченням того є напівзруйнований кам'яний хрест з північної сторони дерев'яного храму Різдва Пресвятої Богородиці.

Храми мали завдяки своїм фундаторам-князям все необхідне церковне начиння, Богослужбові

рукописні книги та інше. У XVIII ст. в Ярославичах була дерев'яна церква Воскресіння Господнього, будівництво якої тривало з 1746 по 1758 рік. За змістом та формою святиня була суто народна, суто українська.

Храми, вибудовані народними майстрами даної місцевості, які не мали жодної архітектурної освіти, несли вони всю велич і красу народної душі, гармонійно поєднували національні архітектурні форми з довкіллям, в яких перепліталась монументальна велич і духовна досконалість самої душі будівничих. А та душа завжди була українською – в мові, культурі, мистецтві, побуті. Тому й велич душі наших предків простежуємо в будівництві Божих храмів, їх розмалюванні, убранні.

Із західної сторони храму побудовано було дерев'яну дзвіницю, на якій були чотири дзвони волинських, дубенських ливорів, які своїми мелодійними співами кликали вірних до святині.

У 1836 році до храму Воскресіння Господнього належало разом з приписними храмами навколишніх сіл Яловичі, Чекна, Деректи 91 дворів, 755 парафіян та в самих Ярославичах 18 дворів, 142 парафіяни.

Дерев'яна церква з невідомих причин стала аварійною і у 1882 році було освячено престол нового дерев'яного храму в ім'я Різ-

Володимир Рожко біля хреста XV-XVI ст. (Фото: Сергій Хоміцький)

(Закінчення на стор. 18)

ПЕРЕЖИТЕ І НЕЗАБУТЕ

У Польщі не зникло українське життя

Ярослав Стех

Становище, в якому опинилися українці Закерзоння після Другої світової війни стало для них катастрофою. Українські етнічні землі (832,9 тис. українців) було приділено Польщі, з них переселено до СРСР 482,6 тис. осіб. Було застосовано терор, від якого загинуло до 8,000 осіб. У 1947 році проведено акцію „Вісла” і „очищено” корінні українські землі від населення, яке протягом віків на цій землі жило.

Лише після смерті Сталіна у 1953 році настала певна відлига не тільки в СРСР, але також в залежних країнах. У березні 1956 року було створено Організаційний комітет, який займався підготовкою Українського з'їзду у Варшаві. На чолі тодішнього українського руху було поставлено комуністів Миколу Щирбу й Адріяна Гожовського. 15 червня 1956 року вийшло перше число тижневика „Наше Слово”. На зборах обрано 241 делегата на з'їзд до Варшави. Метою з'їзду було створення Українського суспільно-культурного товариства (УСКТ).

Програмну доповідь на з'їзді виголосив М. Щирба. Делегати, виступаючи на з'їзді, вимагали від влади вирішення болючих для української громади проблем, передовсім дозволу на добровільне повернення в рідні сторони, навчання української мови в школах, у яких вчать українські діти, та відкриття середніх шкіл з українською мовою навчання, повернення прав і свобод у виконанні релігійної практики в греко-католицькому обряді згідно з діючою конституцією. Крім того, делегати домагалися видання щоденної української газети, радіопередач, надання можливості висилати українців на навчання та на літні табори в Українську РСР, а деякі навіть вимагали вільної еміграції в Україну та інші краї.

В результаті бурхливої дискусії з'їзд затвердив статут УСКТ, який опрацював Остап Лапський.

Обрано Головну управу УСКТ, яку очолив Степан Макух. Заступниками стали Т. Маришук та М. Щирба, а головним секретарем Григорій Боярський. Затверджено пресовий орган УСКТ „Наше Слово”.

На терені Польщі було організовано гуртки УСКТ. Хоча в цілому діяльність УСКТ була під наглядом спецслужб, та все таки свідомий і часто жертвенний актив УСКТ добивався у важких умовах праці певних успіхів. Українці могли зустрічатися, було організоване українське шкільництво, відбувалися концерти, масово почали народжуватися хорові, театральні та тацювальні ансамблі, пункти навчання рідної мови.

Коли йдеться про шкільництво, то розвиток навчання української мови у Польщі почався з 1956 року. Були створені школи з українською мовою навчання в Баях Мазурських, у Ярошівці, Чахуві, Тженсачу, Сонгнітах. З вересня 1958 року відкрито українську початкову школу у Білому Борі, яка діє до сьогодні як комплекс загальноосвітніх шкіл з українською мовою навчання. З 1957 року діє загальноосвітній ліцей у Лігніці. У 1957-1964 роках існували українські класи при польському загальноосвітньому ліцеї у Перемишлі, де почала діяти українська школа ім. Маркіяна Шашкевича після відновлення української державності. Учителі навчалися в Учительській студії у Щеціні, на українських філологіях при університетах Варшави, Кракова та Люблина.

Велику виховну працю провадили театральні й танцювальні ансамблі, для яких були організовані крайові перегляди у Перемишлі. Вони відвідували різні місцевості, де жили українці у Польщі. Передове місце в праці УСКТ мав чоловічий хор „Журавлі”, до організації його і провадження якого доклали великих зусиль диригент і композитор Ярослав Полянський. Розпочалися українські фестивалі пісні і танцю, зокрема в Сяноку, Кент-

шині, Кошаліні, Варшаві, а також у престижній „Лісовій опері” в Сопоті.

Газета „Наше Слово” відгравала велике виховне значення. Цензура забороняла друкувати матеріали патріотичного змісту, але все таки між рядками були статті, які підтримували на душі поневолених українців у Польщі.

За загальним підрахунком протягом 1956-1990 років в УСКТ було репресовано понад 800 українців. Незалежно від цензурних пересторог, газета була трибуною для скарг, нарікань, закликів і мобілізації проти національної дискримінації, організації українського шкільництва, проблем повернення в рідні сторони тощо.

Після позачергового з'їзду у 1990 році УСКТ перетворилося в організацію Об'єднання українців у Польщі (ОУП), тижневик „Наше слово” став виходити як пресовий орган ОУП. Допоміжну культурно-освітню роль відгравали радіопередачі з Кошаліна, Ольштина, Ряшева і Любліна. Стали виникати різні регіональні та професійні товариства – „Руська бурса” у Горлиці, Товариство розвитку Музею лемківської культури в Зиндрановій, Український Народний Дім у Перемишлі, загальнопольський молодіжний Пласт, ряд спілок. Великих зусиль в діяльності ОУП доклав голова Управи Петро Тима, зокрема у поверненні Народного Дому в Перемишлі і здобуття фондів на його напругу. З нагоди 25-ліття ОУП, відбулася урочиста конференція наприкінці листопада 2015 року у Варшаві. Про перебіг і зміст конференції в тижневику „Наше Слово” 13 грудня 2015 року була поміщена стаття Григорія Сподарека. Провалилася комуністична ідеологія, Польща і Україна стали суверенними державами, про що наголошували учасники конференції на чолі з П. Тимою. На конференції Посол України у Польщі Андрій Дешиця удостоїв пам'ятними відзнаками П. Тиму, секретаря Мирослава Купича, а також Стефанію Лайкош, Катерину Сень, Наталю Кравчук та інших за досягнень у роботі ОУП на благо збереження української ідентичності та кращого розуміння польсько-українських взаємин.

А так хочеться...

(Закінчення зі стор. 1)

досі ця війна безсоромно називається Антитерористичною операцією. Це не пояснене владою людям „чомусь” викликає розчарування.

Свідчить народний депутат, колишній командир славного добровольчого батальйону „Азов” Андрій Білецький:

„Зараз армія більша, краще озброєна, але вона абсолютно розчарована. Офіцерів ставлять у стан радянської худоби. Військова прокуратура, перевірки сидять на офіцерах Збройних сил України день і ніч. Від Луганська до Маріуполя одна і та ж ситуація. Командири не можуть нормально командувати своїми батальйонами, тому що вони по п'ять разів на тиждень на різних перевірках, свідченнях і так далі. Влада думає, що таким чином заганяє в дисциплінарні рамки офіцерів, насправді вона їх повністю деморалізує. На жаль, більшість людей, на хребті яких витягнули війну влітку 2014 року, в разі загострення війни на сході України вже не підуть туди, і фронт цей рухне. Тому що питання не в кількості вояків, танків, кулеметів. Російська імперія була величезною, і кількість її солдатів перевищувала кількість німецьких як за складом, так і технікою. Але вона впала, тому що зламалася морально, солдати принципово не хотіли воювати. От ми ризикуємо опинитися в точно такій ситуації. Тому що ці люди дезорієнтовані та абсолютно дискредитовані владою”.

Два роки тупцювання на місці, а тепер уже й помітного відкочування назад, до старого відчуження між владою і суспільством – і вже в Україні, як реакція на це задкування, виникає агресивний Союз лівих сил. Агресивний в антиукраїнському сенсі цього слова.

Зрозуміло, що не один П. Порошенко відповідає за корупцію, за економіку, за реформи, за прогрес країни і втілення її національних інтересів. Однак, згадаймо, що політика щодо російської анексії Криму і війни на Донбасі – це саме сфера прямої відповідальності президента. А тут все більш сумніви, все глибша недовіра до П. Порошенка, коли він себе і всю Україну робить закладниками мінських

домовленостей, коли він, талановитий дипломат, дозволяє Берлінові і Парижові, застосовувати ці домовленості в явних інтересах Москви. Не хоче президент слухати своє суспільство? Але так думає весь тверезий світ.

„Виконання мінських домовленостей стане для України політичним самогубством” – остерігає П. Порошенка старший науковий співробітник Американської ради з питань зовнішньої політики Стівен Бланк.

„Вимагати від України реалізації зобов'язань за мінськими домовленостями в той час, як російська сторона займається фактичним приєднанням Донбасу, означає створення російської маріонеткової республіки на сході України з благословення Заходу. Невже це і є ціна „нормалізації” стосунків з Росією?”, – пишуть у берлінській газеті „Die Zeit” депутат Бундестагу Марілуїзе Бек і голова Фондації Гейнріха Бьоля Ральф Фюкс.

Не захищаємо ні попередній уряд, ні прем'єра Арсенія Яценюка, бо коли його права рука робила щось добре – скажімо, для зміцнення обороноздатності, то ліва вперто зберігала зв'язок з олігархами. Але все ж чому А. Яценюка так ненавидів Кремль? Чому Володимир Путін на намір російських бізнесменів забратися з України, порадив їм зачекати, бо, мовляв, має от-от прийти інший уряд, і дасть їм змогу далі вести в Україні свій бізнес? І чи можна тепер дивуватися, що багато хто бачить зв'язок між бажаннями В. Путіна і П. Порошенка позбавити впливу в Україні?

Діючи у привабливій, але сутнісно оманливій ідеологемі, що він є президентом миру, а не президентом війни, П. Порошенко, наполовни на спеціальному статусі для Донбасу, цим самим створив причину безперервного збройного конфлікту на сході. Він каже, що ненавидить воювати з Росією, він хоче миру з нею. А може, варто при цьому оглянутися на історію, як навчає, що мир з Росією – це смерть для України?

Мабуть, варто було б у всіх урядових будинках України, почавши від Президентської адміністрації, почепити на стіни знаменитий вірш Юрія Липи:

...Ой, тяжко, брате,
Меча брати!

Як би так зробити війну без пожежу!

Як би так зробити націю обережно, потихоньки,
Годувати її книжечками у затишній курничку
І вивести на світ готову, без боротьби,
Перехитривши всіх...?

Дипломатія у взаєминах з Москвою добра лише до певної міри, але ніхто не у змозі пояснити це П. Порошенкові, якщо в його серці не спалахне живий, жертвний вогонь любові до України. У цьому сумнівається вже дуже багато українців. Згадують, як він переходив від партії до партії, як бувши секретарем Національної ради безпеки і оборони України за президентства В. Ющенка, виступав за надання російській мові статусу другої державної (наша „Свобода” писала про це), як працював в уряді „регіоналів”, як кремлівський дипломат Сергій Лавров хвалив П. Порошенка за „договороздатність”.

Але ж і Савло, перш ніж стати апостолом Павлом, був гонителем Христової Церкви.

Якраз той величезний попередній негативний досвід врешті-решт і може послужити пружиною для злету президента на інший рівень розуміння України, інший рівень служіння їй. Цей рівень передбачає готовність Президента України очолити, всупереч системі, трансформаційні процеси в українському суспільстві, готовність здійснювати, а не імітувати реформи.

Так хочеться вірити, так хочеться хвалити владу пореволюційної України.

І так не хочеться читати сумнівів і побоювань, якими в останні місяці ділиться з читачами політолог С. Гайдай:

„У мене є побоювання, що Порошенко піде з влади набагато драматичніше, ніж Янукович. Бо коли президентом став Янукович – нація на нього ніяких надій не покладала. Всі розуміли, що необхідно просто змиритися з „шапкокрадом”, в найкращому випадку – на один термін. У найгіршому – він буде мордувати країну дві каденції. А тут же, коли Порошенко заявив нації, що хоче стати президентом, на нього поклали величезні надії. І він не виправдав жодної з цих надій. І звичайно, йому доведеться за це розплачуватися. Мені його шкода, бо на побутовому рівні він непогана людина. Він добрий сім'янин, щиро віруючий, дуже працездатний...”

Діє Мала академія наук України

Світлана Орел

КІРОВОГРАД. – Мала академія наук України (МАН) – освітня система, яка забезпечує організацію і координацію науково-дослідницької діяльності учнів, створює умови для їх інтелектуального, духовного, творчого розвитку та професійного самовизначення, сприяє нарощуванню наукового потенціалу країни. МАН має тривалу історію.

Передумовами її створення стала робота наукових гуртків поза шкільних навчальних закладів. З 1990 року почався новий етап розвитку МАН. У Одесі того року було проведено науково-практичну конференцію членів наукових товариств учнів, у травні 1992 року – Всеукраїнський конкурс юних істориків, а у 1993 році вперше одночасно проводилося декілька всеукраїнських конкурсів науково-дослідницьких робіт учнів з різних наукових напрямів.

Визначальним для створення сучасної моделі МАН став 1993 рік, коли Міністерство освіти та президія Академії Наук України ухвалили спільну постанову про шляхи вдосконалення діяльності наукових товариств учнів як центрів формування наукової еліти України. На цьому етапі з МАН співпрацювали 60 вищих навчальних закладів України і 44 наукові установи Національної Академії Наук України.

На сьогодні МАН виконує загальнодержавні функції з пошуку, розвитку та підтримки обдарованих і талановитих учнів, щорічно проводить близько 30 всеукраїнських заходів науково-методичного спрямування і понад 40 масових заходів для обдарованої учнівської молоді.

У Кіровоградській області успішно діє в Олександрії на базі Будинку дитячо-юнацької творчості відділення Малої Академії Наук. Студент політехнічного коледжу Антон Мотайло разом зі своїми науковими керівниками придумав особливий склад термофарби і спеціальний пристрій для її розприскування, що дозволяє зберігати навколишнє середовище. Позначилися організаційний талант та винахідницька жилка керівника відділення Світлани Піскової та директора департаменту інноваційних впроваджень підприємства „Чисті інформаційні технології“ Сергія Камінського, кандидата технічних наук Володимира Амосова, доцента Кіровоградського технічного університету Олександра Сірікова. Результат – десятки проєктів та технологій, які можуть поліпшити життя, позбавити залежності не тільки від імпортованих енергоносіїв, а й від тих, які шкодять здоров'ю, забруднюючи атмосферу. Торік юні науковці посіли усі призові місця на всеукраїнському конкурсі інноваційних проєктів „Майбутнє України“.

Учениця Олександрійського ліцею інформаційних технологій Єлизавета Чижик, наприклад, пропонує обігрівати будинки взагалі без будь-якого палива і викидів, а з допомогою модернізованих тепло-

вих насосів, теплообмінники яких розташовують в природних або штучних водоймах. Учениця Кіровоградського обласного навчально-виховного комплексу Ганна Пуляєва розробила пристрій-модуль для вироблення електроенергії саме в затоплених кар'єрах і розрізах, що, за її розрахунками, могло б давати понад 100 млн. грн. прибутку на рік. А десятикласник Самуїл Кругляк придумав, як видобувати електроенергію з повітря за допомогою спеціальної вежі, яка створюватиме штучну іонізовану хмару.

Минулого року С. Кругляк брав участь у олімпіаді геніїв у США і став третім серед 2,000 винахідників з усього світу! Він уже має запрошення на навчання у США і гарантовану щомісячну стипендію 700 дол. Уже навчається в США і авторка одного з проєктів-переможців, який стосувався забезпечення Кіровоградщини чистою питною водою, Єлизавета Пашенко. А у Швеції вже використовують принцип туманного зрошення полів, розроблений випускниками Олександрійського

відділення МАН минулих років.

Минулого року з ініціативи юних академіків у Кіровограді відбулася науково-практична конференція „Інноваційні технології, як запорука соціально-економічного зростання області“. Її відвідали голова обласної адміністрації Сергій Кузьменко, голова обласної ради Олександр Чорноіваненко, які вислухали презентації 13 проєктів, представлених винахідниками з Олександрійського відділення МАН.

Розповів Сергій Камінський: „Кіровоградщина лише за рік витрачає понад 8 млрд. грн. на енергоносії. Левова частка грошей йде у Росію. Запровадження хоча б 10 відс. запропонованих технологій дало б позитивний поштовх у економічно-соціальному розвитку регіону. Ми не лише забезпечили б себе чистими, набагато дешевшими енергоносіями, а й постачали б їх іншим областям, були б створені нові робочі місця. Дітям з МАН потрібно небагато: оснастити лабораторію обладнанням, необхідним для дальших досліджень та розви-

тку проєктів. На це потрібно 300 тис. грн.“

Після конференції керівники області обіцяли допомагати. На цьому все й закінчилось. Юні академіки не отримали нічого. Не лише принтера, осцилографа, аналізатора електромагнетного поля, а навіть блокнотів з ручками. Діти працюють на своїх комп'ютерах, поїздку ж С. Кругляку до США оплатили батьки. Якби не їхній внесок, світ би не знав про юного генія. До речі, його іонізуючу вежу допомогла створити лабораторія МАН у Києві, в Олександрії такої можливості не знайшлося. Ще менше надії, що вдасться талановитому хлопцеві втілити другий етап його задуму – використати під іонізуючу вежу трубу покинутої теплоелектростанції – для цього потрібні спонзорські фонди.

Якби в області до його винаходу поставились серйозно, установка для видобутку електроенергії з атмосфери могла б забезпечити 82 відс. потреб Кіровоградщини в електроенергії. Доки генії будуть не потрібні Україні?

Український Культурний Осередок

4315 Melrose Ave, Los Angeles, CA 90029

Українська Капеля Бандуристів розпочинає свій ювілейний сезон з Західного Побережжя в м.Лос Анджелесі. Концерт присвячений 100-літтю світової слави УКБ і буде відзначатися в 2018 році.

м.Лос Анджелес сердечно запрошує всіх Вас на концерт в УКО

4 червня, 2016р. о 3:00 по-полудні.

Квитки можна купити через Web-сторінку: www.UkrainianCultureCenter.org або замовити телефоном: (323) 665-3703

Для дорослих ціна одного квитка - \$50, при дверях - \$60, для дітей до 16-ти років - \$30 від особи .

Після концерту відбудеться прийняття в залі Церкви Св.Володимира (4025 Melrose Ave, Los Angeles, CA 90029) ціна \$35 від особи.

Також, Ви маєте можливість стати спонсором цього концерту, коли виявите бажання надіслати на адресу УКО свої добровільні датки. Подаємо чотири категорії спонсорства:

Бронзова -- \$0-\$249

Срібна -- \$250-\$499

Золота -- \$500-\$999

Платинова -- \$1.000 +

Будемо раді зустрічі з Вами на 100- літньому Ювілейному Концерті !

ARKA

Нитки, тканина до вишивання, писанкові прибори, касети, відео-касети, CD, шкільні книжки, хустки, кераміка, різьба.

89 East 2nd St., New York, NY 10009

Tel.: (212) 473-3550

Полагоджуйте всі банківські справи через інтернет

- *Перегляд своїх рахунків*
- *Перевірка вкладів*
- *Електронні оплати рахунків*
- *Електронні щомісячні звіти*

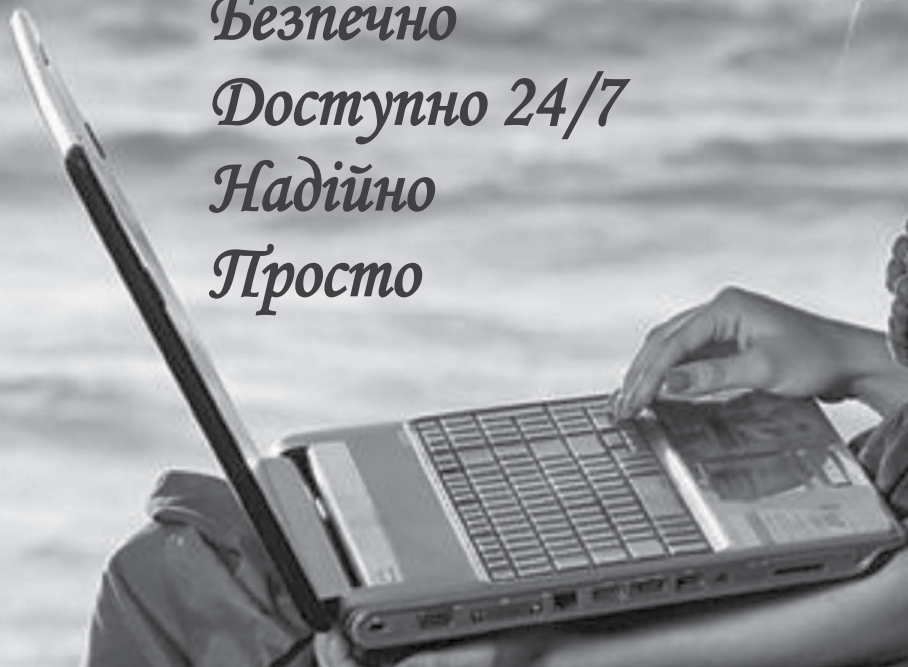
Без оплат

Безпечно

Доступно 24/7

Надійно

Просто

www.selfrelianceny.org

САМОПОМІЧ НЬЮ ЙОРК **Федеральна Кредитова Кооператива**

Завжди професійна, конфіденційна та ввічлива обслуга.

Головне б'юро: 108 Second Avenue New York, NY 10003 Phone: 212 473-7310 Fax: 212 473-3251

Вигідно розташовані філії:

Kerhonkson:

6329 Route 209
Kerhonkson, NY 12446
Tel: 845.626.2938
Fax: 845.626.8636

Uniondale:

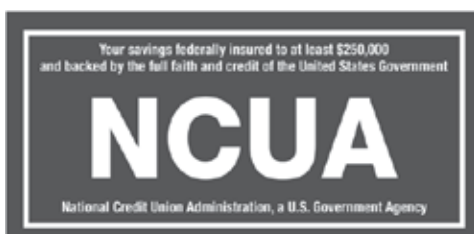
St. Vladimir Parish Center
226 Uniondale Avenue
Uniondale, NY 11553
Tel: 516.565.2393
Fax: 516.565.2097

Astoria:

32 01 31st Avenue
Astoria, NY 11106
Tel: 718.626.0506
Fax: 718.626.0458

Lindenhurst:

Holy Family Ukrainian
Catholic Church
225 North 4th Street
Lindenhurst, NY 11757
Tel: 631.867.5990
Fax: 631.867.5989

ПОСТАТІ

Сонце правди у слові

Валентина Соболев

До Вінніпегу – української столиці в Канаді – мене привела потреба в архівних скарбах, науковий проєкт і підтримка Канадського Інституту Українських Студій задля його реалізації. Синтетична, потрібна кожному науковцеві праця проф. Ярослава Розумного „Українські архіви Вінніпегу“ від 2006 року стала тут для мене чи не першим путівником і порадиником. І надійним помічником, який допоміг не розгубитися в нових обставинах: за океаном я вперше.

Це видання вводить читача у складну, дивовижно багату історію заснованої 15 листопада 1945 року в Авгсбурзі Української Вільної Академії Наук – згідно зі статутом задуманої саме як спадкоємниці „традицій і продовжувача діяльності ВУАН у Києві“. Ці рядки проливають світло, як саме поставала і постала праця Ярослава Розумного „Українська Вільна Академія Наук у Канаді. Продовження ідеї вільної науки“. Праця, значення і ролі якої несла переоцінити: незабаром виповниться 70 років від дня заснування УВАН.

Мені вкрай не хочеться вдаватися до офіціозу. Книжка заслуговує на поважну наукову рецензію, а ж її прочитала серцем, відкривши для себе запоруку нашої незнищенності. Про видатного українця, який жив Україною, а допомагаючи їй до останнього, відійшов у вічність, говорити належить щиро і точно. Він відійшов, але виконав сповна – справами, працями, учнями – раніше обіцяне: „Я буду допомагати Україні, доки сил буде...“

Його учениці Софія Качор, Христина Гнатів та Марійка Шпитковська щиро зраділи можливості сказати про свого вчителя добре слово. Бо це його українська програма у Манітобському університеті упродовж 1970-1980-их років була найповнішою на північно-американському континенті. Проф. Я. Розумний керував Департаментом славістики і саме він був творцем такої української програми, яка стала найповнішою і щодо кількості предметів з культури, літератури, мови, так і щодо кількості студентів україністики. А їх було аж 200!

Ось що згадує одна з них, С. Качор: „У мене назавжди залишаться спомини про зустрічі нашого студентського Літературного Гуртка, що професор зацікавлював. У ньому відкривалася перед нами поезія шістдесятників, твори дисидентів і взагалі відомості про рух спротиву в Україні. Я була тоді вражена тим, як він заохочував нас висловлювати свої думки та коментувати твори, які ми читали. Двері до його кабінету все були відкриті, щоб поговорити про що-небудь, а не тільки про завдання з курсів. Він терпеливо й уважно слухав. Чи не надуживали ми тієї терпеливості? З перспективи часу, може й так, але професор ніколи не дав нам причини так думати.“

Х. Гнатів також говорить, що своє зацікавлення українською літературою, а особливо творчістю письменників-шістдесятників вона завдячує викладам та заохоченню проф. Я. Розумного.

Сотні інших студентів мали нагоду під час студій в університеті почути виступи українських науковців та мистців слова. Бо ж на запрошення професора гостями Манітобського Університету були українські „шістдесятники“, представники

Нью-Йоркської Групи, науковці: Ліна Костенко, В'ячеслав Брюховецький, Іван Дзюба та Микола Жулинський, Раїса Іванченко, Зеновія Франко, Федір Погребенник, Микола Ільницький, Григорій Вервес, Леонід Плющ, Іван Фізер, Богдан Рубчак, Григорій Грабович, Джеймс Мейс.

Як відомо, найкоротшу дорогу до серця має поетичне слово. Ярослав Розумний щиро хотів, аби його вихованці почули слово живих поетів. Отож свої вірші студентам Манітобського Університету читали Віталій Коротич (1965, 1978), Дмитро Павличко (1966, 1985, 1988), Іван Драч (1966, 1977, 1985), Ігор Римаук (1989), Роман Лубківський (1986), Борис Олійник (1983), Богдан Бойчук (1968), Віра Вовк (1967), Юрій Тарнавський (1971), Патриція Килина (1971) та інші.

Як свідчать дедикації, І. Драч подавав свої поетичні збірки Я. Розумному зі словами: „Дорогий Ярославе! Хай тобі світить сонце у слові, а слово у сонці – від душі Іван Драч, 26 лютого 1985 року, Вінніпег...“

Справді-бо, ще у 1985 році поет напропорочив той час, коли слово проф. Я. Розумного долетить до України сонцем правди. А в тій дорозі до рідної йому України те слово набирає більшої сили. Його публікації, за визнанням літературознавця Михайла Шалати, ставали „джерелом інтелектуальної радості“.

„За розуміння, за прекрасну допомогу“ подякувала Я. Розумному Л. Костенко, І. Дзюба просив його надсилати до друку статті: „Одержав твою блискучу статтю про Кирило-Методіївське Братство. Зразу ж подаватиму її до друку“.

Правда про Україну темних часів Януковича-Табачника б'є дзвоном тривоги та болю у статтях „Геноцид в Україні – вчора й сьогодні: паралелі“, „Помаранчева революція і спадщина Київської Русі“, „Кабінет міністрів і українська мова“, „Реорганізація Національного НДІ українознавства“, „Донецькі комісари „п'ятої колонії“, „Кабінет міністрів України – Кирилові під ялинку“ та інші. Афоризмом стало звернення Я. Розумного до своїх побратимів в Україні: „Жити в державі і не жити для держави – це злочин“.

„...То ж видається природним, законним, що не лише найближча родина, а й учні, і знайомі згадують професора Розумного „на відстані душі, на відстані самого серця...“ Ці рядки української пісні в дивовижний спосіб резонують з його людським еством, яким він постає з розповідей, листів, спогадів і навіть своєрідних хронік та репортажів тих, хто добре знав його, хто саме йому завдячував. „В домі цих людей (Ярослава і Оксани Розумних – В.С.) у мене зародилася ідея відродження Києво-Могилянської академії“, – писав В. Брюховецький.

Сьогодні, після відзначення в Києві 400-ліття КМА, яке відбулося в жовтні 2015 року, згадаймо тих, кого Олеся Струк назвала „янголами-охоронцями нашої alma mater“. Це подружжя Розумних: „Вони були серед тих небагатьох, які з самого початку, цеглина за цеглиною, відбудовували НаУКМА“.

І сьогодні Україна має знову, як і 400 років тому, ушановану на цілий світ Могилянку! Виступаючи на відкритті Києво-Могилянської Академії, Я. Розумний слушно наголосив, що

„українська патріотична й культурна свідомість сьогодні проявляється, із зрозумілих причин, на рівні емоцій, а закріпити її можна тільки всесторонньою освітою – знанням свого й того, що навколо нас“.

Що ж зформувало таку цілісну й збалансовану натуру, на яку завжди була і є донині спрагла наша Україна? Сам він зізнався, це і родина на чолі з дідом, який, помираючи, наказував „Славку, вчися!“, і „вчителі Станіславської гімназії, і мандрівка різними культурами Європи й Америки, де я пізнавав, учився й, порівнюючи, відкривав, чого мій народ повинен учитися від інших і чого варто б іншим від мого народу навчитися“.

Він говорив правду про одну з найбільш втаємничених трагедій України – Голодомор. І в 1984 році – разом з дружиною, членом Комітету Відзначення Голодомору у Вінніпезі, брав участь у відкритті пам'ятника на відзначення 50-ліття голоду-геноциду в Україні в 1932-1933 років.

Я. Розумний умів урівноважувати раціоналізм і емоційність: „Завжди цікавить мене повторюване в українській літературі. Не думаю, що це під впливом Юнга, Штрауса, структуралістів чи ще когось. Мені подобається метода Франка, Зерова... – своєрідний еkleктизм. Хочу, щоб воно стосувалося розуму й чуттєвості, і навпаки“. Любив розпочати справу доводити до завершення. Цю його засаду бачимо і в інтелектуальній спадщині, також і в лаконічних та містких афоризмах. Афоризми Я. Розумного увібрали в себе і український тверезий глузд, і освіту вченого високого рівня.

Він з колиски знав рідну українську мову, а зі школи на Тернопільщині – і польську. В гімназії, за його зізнанням, він вивчив, крім німецької, „латинську і грецьку мови, а за советів (1939-1941) – російську“. Англійську мову Я. Розумний почав вивчати в гімназії в Німеччині, а самотужки вивчив англійську і французьку мови в Голландії (де завершив студії філософії і теології в українській семінарії) та Канаді: „В Канаді доповнював своє знання мови різними дорогами, в університеті, а найбільше через спілкування з колегами в праці та читанням...“. Я. Розумний здобув магістерку (1958) та докторат (1968) із славістики за спеціальністю „Українська література“ в Оттавському Університеті. Згодом викладав та провадив дослідницьку роботу в канадських, американських, австралійських та європейських університетах.

Спершу в Онтаріо, а згодом у столиці „Канадської України“ Вінніпезі подружжя Розумних прожило 51 рік. І всі ці роки були пов'язані з Україною. Упродовж цілого життя вони обоє ісповідували засаду: емігрант, який був політично змушений покинути рідну землю, „постійно носить на собі тягар і обов'язок супроти неї“. Саме Я. Розумний став співзасновником Манітобського відділу прихильників Народного Руху України і його головою в 1990-1992 роках. А також очолював Осередок Української Культури і Освіти у Вінніпезі упродовж 1969-1974 років.

Варті найвдумливішого прочитання його праці сьогодні – про причини кризи української діаспори в Канаді, і про Памво Беринду (предмет його докторської дисертації), про Григорія Сковороду, і про Дмитра Чижевського, і про Маркіяна Шашкевича, і про Василя Стефаника, і про Леоніда Кисельова і, може, особливо пильно – численні його розвідки про Тараса Шевченка, і багато інших. Відрадно,

Ярослав Розумний

що на стадії завершення – формування архіву Інституту-заповідника М. Шашкевича у Вінніпезі, який очолював проф. Розумний у 1999-2013 роках, і для якого не шкодує своїх сил і часу його дружина.

Його непеесічний чин ще виразніше окреслюється сьогодні, з відстані часу і з перспективи драматичних і героїчних подій на Майдані в Києві в листопаді-грудні 2013 року, яким устиг щиро порадити Я. Розумний, коли син з Києва повідомив, „що розпочалася Революція Гідності...“.

Він відійшов у вічність 8 грудня 2013 року. Залишилися його книжки, статті, пляни, задуми, а ще – дивовижно пророчі слова. Як же злободенно звучить сьогодні його думка, „що на власні сили Україну покищо полишати не можна. Особливо не може цього робити діаспорний інтелігент“. І він не залишав її до останнього подиху.

Символічним є його продовження в доні Ларисі, трьох синах та чотирьох онуках. Лариса активна в Пласті, де їй довелося працювати разом з теперішнім канадським амбасадором в Україні Романом Ващуком. За фахом працює з великим успіхом в ділянці людських ресурсів у Оттаві. Руслан також пластун, активно слідкує за подіями в Україні, займається управлінням посілости. Син Роман – внутрішній архітектор, мистець. Застосовує кольористику українського авангарду у своїх міжнародних проєктах.

Син Істан, режисер, актор і оператор, уже понад вісім років живе й працює в Києві. Немов би посланець батька до рідної землі, якій сьогодні надто складно, але яка – хай і дуже тяжко – бореться, аби стати такою, якою хотів би її бачити Ярослав Розумний.

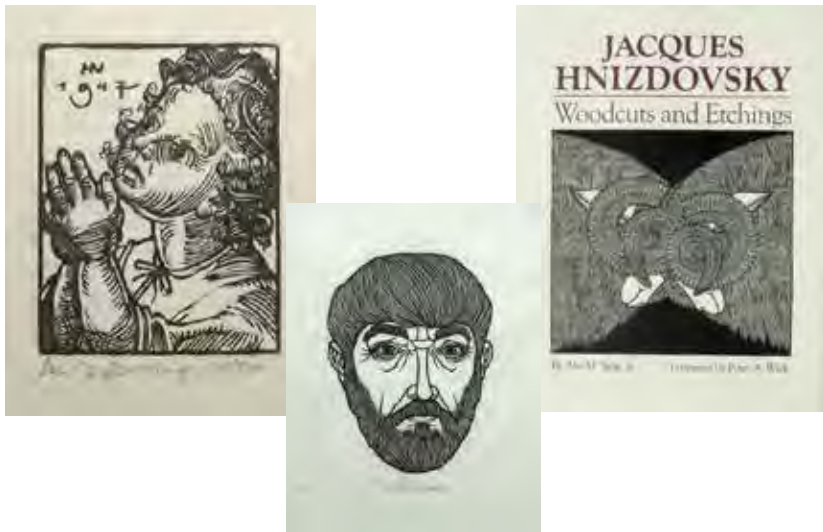
6 вересня 2015 року Я. Розумному виповнилося б 90 років від дня народження. 88 років земного шляху він пройшов у невтомній праці, звіряючи свої чини з сумлінням. Глибокі праці дослідника, його максими, за якими жив і творив, надихають усіх. Як свого часу надихали студентів його виклади, семінари, виступи на конференціях. Неодмінно надихнуть вони й тих, хто бодай сьогодні прочитає його праці проникливо, вдумливо, небайдуже.

Валентина Соболев – професор Катедри україністики Варшавського Університету.

(Авторка висловлює щиру вдячність Канадському Інституту Українських Студій за підтримку її наукового проєкту і можливість працювати в наукових архівах).

ЯКІВ ГНІЗДОВСЬКИЙ ВІДБИТКИ РИСУНКИ МАЛЮНКИ

Компанія **William Greenbaum Fine Prints**
є в бізнесі понад 50 років. В даний час маємо
для продажу 50 творів підписаних Я. Гніздовським.
Також хочемо купити ще більше його
відбиток, рисунків та малюнків.

ВСІ ТВОРИ МОЖНА ОГЛЯНУТИ НА ВЕБ-СТОРІНЦІ
www.greenbaumprints.com

Просимо звертатися з усіма питаннями на
wngreenbaum@verizon.net
або по телефону, 508-284-7036

William Greenbaum Fine Prints
98 South Street
Rockport, MA 01966

Галерія відкрита за попереднім домовленням.

Член: International Fine Print Dealers Association

НАД БЕРЕГАМИ...

(Закінчення зі стор. 13)

ва Пресвятої Богородиці побудованого коштом місцевого поміщика Миколи Колмакова і парафіян старанням настоятеля о. Филімона Скальського.

Ми вирушили з Луцька до села Городниці маршрутним автобусом, а далі через луги і поля простежилися неможливі дороги і стежки. У розмовах не помітили як перед нами з'явилося село Ярославичі. Бруківана вулиця привела до церкви Різдва Пресвятої Богородиці, перед якою зберігся великий кам'яний двораменний хрест XV-XVI ст. Саме такої форми хрести були зображені на гербі історичної Волині до Люблинської унії 1569 року. Далі був недоруйнований кам'яний хрест доби князя Ярослава Ізяславича.

Південніше дерев'яного храму будується нова мурована церква. Будова цієї святині триває вже багато років, але брак фондів не дає можливості завершити будівництво.

Після ретельного огляду церковниці, на якому є ціла низка надмогильних плит і пам'ятників, вирушаємо до давнього городища, оглядаємо південну підвищену частину цієї недоруйнованої тодішніми комуністичними керівниками села археологічної пам'ятки. Це підвищення – залишки земляних валів, які оточували з півдня вхід до замку. Нині цю пам'ятку перетворено в оране поле. Йдемо по ще невикопаній картоплі, зарослими високими бур'янами, тому й важко віднайти будь-які сліди від будівель, які тут підіймалися. Лише з східної

сторонни знаходимо рештки побитої цегли XVII-XIX ст., з якої було побудовано палац власників села Ярославичі.

Саме тут князь Ярослав Ізяславич вибудував замок, а пізніше власники села звали свій палац.

У школі ми мали зустріч, корисну для наукового пізнання минулого села Ярославичі, з директором Віктором Посільським, випускником історичного факультету Луцького педагогічного інституту ім. Лесі Українки. Нині в школі навчається 161 учень, працює 25 вчителів.

У шкільному музеї села Ярославичі зібрано багато цінних експонатів з його минулого: знаряддя праці, речі побуту, народний одяг, документи і фотодокументи, книги, рукописи, зокрема „Кобзар“ Тараса Шевченка, виданий 1942 року в окупованому нацистами Львові.

У місцевому будинку культури є кімната-музей Лесі Українки, чимало малярських робіт відомого волинця художника Леоніда Литвина. 1881 року Леся Українка з своїми рідними побували в сусідньому селі Чекна. Про ці відвідини зберегла спогади її сестра Ольга Косач-Кривинюк.

Церкву Воздвиження Чесного і Животворчого Хреста Господнього (1733 рік) місцеві комуністи знищили, нині від неї залишилась руїна. Церкву св. Луки у сусідньому селі Яловичі перетворили у зернохосвище, місцеву церкву Різдва Пресвятої Богородиці лише зачинили і не встигли зруйнувати.

Ярославичі – коштовна перлина Волині – майбутнім дослідникам ще відкриє свої таємниці, на яких напишуться нові сторінки історії прадавнього поселення з ім'ям князя Ярослава Ізяславича.

DNIPRO LLC.

- Туристичні послуги: авіаквитки і візи в Україну та інші країни
- Грошові перекази у всі країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки
- Телефонні картки: 80 хвилин розмови за 5 дол.

ROSELLE, NJ
645 W. 1st Ave.
Tel.: (908) 241-2190
(888) 336-4776

CLIFTON, NJ
565 Clifton Ave
Tel.: (973) 916-1543

PHILADELPHIA, PA
1916 Welsh Rd., Unit 3
Tel.: (215) 969-4986
(215) 728-6040

SO. BOUND BROOK MONUMENT CO. LLC

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

ДАРКО ВОЙТОВИЧ, власник
(908) 647-7221 • (732) 356-1209

СТАВИМО ПАМ'ЯТНИКИ, МАВЗОЛЕЇ, СТАТУЇ
З РІЗНИХ ГРАЇТІВ, БРОНЗИ НА ПРАВОСЛАВНОМУ
ЦВИНТАРІ СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ,
СВ. ДУХА в ГЕМПТОНБЕРГІ ТА ІНШИХ.

UKRAINIAN **УКРАЇНСЬКА**
FEDERAL CREDIT UNION ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТНА СПІЛКА

Federally insured by NCUA

www.rufcu.org 877-968-7828

MAIN OFFICE | 824 EAST RIDGE ROAD | ROCHESTER, NY 14621 | 585-544-9518

12 branches to serve you

ALBANY, NY AMHERST, NY BOSTON, MA BUFFALO, NY CLEVELAND, OH
(518)266-0791 (716)799-8385 (781)493-6733 (716)847-6655 (440)842-5888

FEDERAL WAY, WA PORTLAND, OR SACRAMENTO, CA SYRACUSE, NY VANCOUVER, WA WEBSTER, NY
(253)237-5293 (503)774-1444 (916)721-1188 (315)471-4074 (360)597-2096 (585)545-6276

Oblast Memorials

PO Box 746, Chester, NY 10918

845-469-4247 E-mail: oblast@optonline.net

ОБСЛУГОВУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В NY/NJ/CT/PA
З ВИРОБОМ ЗНАМЕНИТИХ

~ ПАМ'ЯТНИКІВ ~ МАВЗОЛЕЇВ

НА ВАШЕ БАЖАННЯ МОЖЕМО ЗУСТРІТИСЯ З ВАМИ
У ВАШОМУ ДОМІ, ЩОБ ОБГОВОРТИ ВАШ ПРОЄКТ.

Відділ реклами – 973-292-9800, дод. 3040

Інтенсивні Курси Англійської Мови

Всі рівні володіння мовою • Англійська мова для підприємництва
Вдосконалення вміння писати і читати • Підготування до іспиту TOEFL
Повний вибір курсів Apple iMac Photoshop та Office for Mac
“English through the Arts” - Центр Діяльності

Spanish-American Institute

служить міжнародним студентам на Times Square від 1955 р.

215 West 43 Street, Times Square, NY 10036

Тел.: 212-840-7111 • Факс: 212-719-5922

Info@sai2000.org • www.sai2000.org

SKYPE: StudentClub • www.FaceBook.com/StudentClub

*This school is authorized under Federal Law to enroll non-immigrant alien students.
Registered by the Department of Education of the State of New York.*

**2200 Route 10 West, Suite 109
Parsippany, NJ 07054
(973) 538-3888 • Fax: (973) 538-3899**

ROXOLANA

INTERNATIONAL TRADE, LTD
e-mail: roxolanald@roxolana.com
web: www.roxolana.com

ПАКУНКИ В УКРАЇНУ

МОРЕМ • АВІА

Вага від 10 до 150 фунтів *

- Пересилайте пакунки до нас через UPS.
- Додаткова знижка для організацій.
- Користуйтеся нашими ARS наліпками.
- Для замовлення наліпок, для підбору пакунків телефонуйте: (973) 538-3888.
- Пакунки до Росії, Латвії, Литви, Естонії, Білорусі, Молдови, Казахстану, Грузії, Вірменії, Польщі, Чехії і Словаччини.
- Готові продуктові пакунки з каталога.
- Медикаменти на замовлення до України.

ROXOLANA Travel

- У нас можна замовити авіаквитки на будь-які авіакомпанії до більшості європейських країн.
- Візові послуги до України (без запрошення).
- Зустрічаємо і відвозимо на летовище.
- Пашпортні послуги. Обмінюємо старі пашпорти на нові українські.

ROXOLANA Money Service

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ В УКРАЇНУ:

\$100 - \$7	\$500 - \$12	\$900 - \$20
\$200 - \$10	\$600 - \$15	\$1000 - \$20
\$300 - \$12	\$700 - \$17	\$1500 - \$37.50
\$400 - \$12	\$800 - \$17	\$2000 - \$50

Маємо ліцензію на пересилку доларів. Також пересилаємо в інші країни.

* Додаткова оплата за доставку. Існують певні обмеження.

ЗАМОВЛЯЙТЕ

Харчовий пакунок „Родинний“ з каталога

вміст пакунка:

борошно - 20 ф., гречка - 10 ф.,
олія - 1 галлон, тушонка - 3 ф., саямі - 3 ф.,
родзинки - 3 ф., дріжджі - 1 ф.,
кава мелена - 2 ф., шоколад - 2 плитки.
Ціна \$99 за 51 ф.

1-888-PAKUNOK (725-8665)

Пошукуємо няню яка говорить українською мовою до опіки двох 7-місячних дівчаток-близнюків у Нью-Йорку. Потібні досвід праці з малима дітьми та рекомендації. Писати: nyfamily1019@gmail.com

ЮРІЙ СИМЧИК

Ліцензований Продавець
Страховання Життя

YURIY SYMCZYK

Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

2200 Route 10, P.O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Tel.: (973) 292-9800 (Ext. 3055) • Fax: (973) 292-0900
e-mail: symczyk@unamember.com

ОКСАНА СТАНЬКО

Ліцензований продавець
Страховання Життя

OKSANA STANKO

Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

32 Peachtree Rd.
Basking Ridge, NJ 07920
Tel.: 908-872-2192; email: stankouna@optimum.net

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS

Theodore M. Lytwyn, Manager
NJ Lic. No. 3212

AIR CONDITIONED ROOMS

Обслуга ЩИРА і СЕРДЕЧНА

Our services are available
anywhere in New Jersey.

Також займаємося похоронами
на цвинтарі в С. Бавнд Бруку
і перенесенням тлінних останків
з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME

1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)
UNION, NJ 07083

908-964-4222 • 973-375-5555

www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами
в BRONX, BROOKLYN,
NEW YORK і околицях

ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**

Peter Jarema Funeral Home, Inc.

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N. Y. 10009

(212) 674-2568

Selfreliance
Ukrainian American Federal Credit Union

**30-тилітній
Мортгедж**

3.78% APR*

Відсотки

можуть змінюватися

Завітайте на нашу веб-сторінку,
або проскануйте “QR code”, щоб
дізнатись сьогоднішні мортгедж
пропозиції.

**Згадайте цю рекламу,
отримаєте \$50 знижку за кошт оцінки!****

Поговоріть з нашими спеціалістами
по мортгеджах, тел 773-328-7500 x283

302 E. Army Trail, Bloomingdale IL 630-307-0079
5000 N. Cumberland Ave. Chicago IL 773-589-0077
136 E. Illinois Ave. #100, Palatine IL 847-359-5911

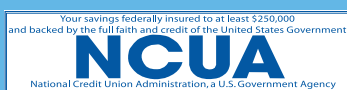
Selfreliance.Com

2332 W. Chicago Ave. Chicago IL 773-328-7500

734 Sandford Ave. Newark NJ 973-373-7839

558 Summit Ave. Jersey City NJ 201-795-4061

60-C N. Jefferson Rd. Whippany NJ 973-887-2776

Пропозиція стосується тільки односторонніх домов або багатоквартирних будинків не більш 4-ох помешкань, коли в одному проживає власник. *На день 6-го травня 2016 р. процентна ставка на 30-річний “FNMA qualified” особистий мортгедж до максимальної суми \$417,000 із 80% позиченої суми порівняльно з вартістю будівлі (LTV) становить 3.777% у річному відношенні (Annual Percentage Rate (APR)); місячні оплати на мортгедж в сумі \$100,000 при вищеподаних умовах виносить \$463.12. Оплата за апликацію \$200, 0 пайнтс. Місячна оплата не включає кошти оплат за податки й страхування дому; коли включити суму податків і страхування, місячна оплата буде вища. **\$50.00 знижка за кошт оцінки (appraisal) буде зарахована як кредит при отриманні мортгеджу (closing). Мортгедж можуть отримати тільки члени кредитівки, що живуть у визначених географічних місцевостях. Умови щодо процентної ставки і вимог можуть змінюватися без попередження. Вимагається оцінка фінансової спроможності і підтвердження кваліфікації. За докладною інформацією телефонуйте на безкоштовний номер 1.888.222.8571.

216 Foordmore Rd.,
Kerhonkson NY 12446
845-626-5641
soyuzivka@aol.com

Soyuzivka 2016

10th UKRAINIAN CULTURAL FESTIVAL

Celebrate with us

Pikkardiyska Tertsia

Oleh Skrypka
with Vopli Vidopliassova

July 8, 9, 10

www.soyuzivka.com

Also performing

Dumka Chorus - New York • Hurt Udych
and many more acts to be announced

Ukrainian Village Exhibit • Film Festival
Varenyky Eating Contest • Delicious Food
Dancing, Music, Song

FRIDAY
Evening Gala
benefit to
Support
Ukraine

Oksana Mukha

Vasyl Popadiuk

MC Serhiy "Foma"
Fomenko

MC Lydia Kulbida

Roma Pryma Bohachevsky Ukrainian Dance Workshop

Organized by the Ukrainian
National Foundation, under
the patronage of the
Embassy of Ukraine.

SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union